

LIBROS

Časopis studenata
Informacijskih znanosti
Filozofskog fakulteta u Osijeku

ISSN 2787-3544 (Online)

ISSN 2584-6965 (Tisk)

DICE
DIGITAL INNOVATION CENTER

PART OF
RISE
Research Industrial Systems Engineering

INTERNATIONAL IT CONSULTING,
SOFTWARE DEVELOPMENT
AND SERVICE COMPANY

Vision, mission and
investment in the future:

"RISE = engineering force."

"RISE is building highly reliable IT."

"RISE solves the problem completely."

"RISE systems perform smoothly."

"RISE protects your investment in IT."

"RISE pushes very complex systems."

"RISE masters very complex
large-scale projects."

12
br.

- 4 Riječ uredništva**
- 5 Aktivnosti**
 - Humanitarna akcija u suradnji s Mandicinom udrugom
 - Put u Zagreb povodom Noći muzeja 2022.
 - Terenska nastava u Bologni
 - Ugodno poslijepodne uz Studentski radio UNIOS
 - FFOS Biciklijada
 - Sudjelovanje na simpoziju RED 2022
 - DICE: QA i Backend praksa
 - Posjet „Muzeju vučedolske kulture“ i „Muzeju grada Iloka“
 - Sudjelovanje na BOBCATSSS konferenciji u Debrecenu, Mađarskoj
 - Dizajn praksa u tvrtki Factory
 - Europska ljetna škola informacijskih znanosti DECriS (DESS 2022)
 - Moje volontiranje na KulenDayz konferenciji
 - Sudjelovanje na konferenciji SRCE DEI 2022
 - Vrednovanje fonda knjižnice Pravnog fakulteta u Osijeku
 - Filozofijada 2022.
- 26 Događanja**
 - Gostujuće predavanje o Cyber sigurnosti u GISKO-u
 - Obilježavanje Svjetskog dana Alzheimerove bolesti na FFOS-u
 - Projekt A-box
 - Uspješni studenti
 - Uspješni studentski radovi
- 36 Intervju**
 - Intervju s prof. dr. sc. Sanjicom Faletar
 - Intervju s Valentinom Junačko, zaposlenicom Knjižare „Nova“
- 41 Predstavljamo**
 - Gradska knjižnica Požega
 - Udruga Devet života
- 44 Aktiviraj se**
 - IT pub-kviz
- 45 Preporučujemo**
 - Rammstein
 - Franz Kafka - Dvorac
 - Serijs - što i zašto gledati?
 - Anime - zabava, ali i mnogo više
- 52 Studentski vodič**
 - Studentski život u Osijeku
 - Kako efikasnije i bolje učiti?
- 57 Kamo poslije studija**
 - Intervju s Miom Kuzmić iz Knjižnice KBC Sestre milosrdnice
 - Intervju s Ivonom Palko, Head of Marketing u Shoutem
 - Intervju s Bornom Ungar iz Inquis agency

O LIBROSU

Klub studenata Odsjeka za informacijske znanosti „Libros“ ove je godine, nakon pandemije uzrokovane virusom COVID-19, ponovno svoju djelatnost i aktivnosti počeo obavljati uživo, na radost svih članova. Cilj je ostao isti – promicati naš Odsjek i njegovu cjelokupnu djelatnost, kao i zainteresirati studente za brojne aktivnosti koje se provode kako unutar Odsjeka tako i izvan njega. Veliko nam je zadovoljstvo što se ponovno, nakon fizičkog povratka na Fakultet, možemo okupiti na kavi s kolegama te o svemu, pa tako i o našim brojnim zamislima i idejama, diskutirati uz kavu u dobrom društvu iako smo, ne može se ne istaknuti, nastojali biti aktivni i tijekom *lockdowna*.

Puno je toga novog. Brojni novi kolege postali su članovi Kluba Libros, a neki su se uključili i u stvaranje ovog novog 12. broja časopisa „Libros“ koji je pred vama. Ostvaren je niz suradnji s lokalnom zajednicom, odlazilo se na konferencije, predavanja i susrete, poput KulenDayza, Ljetne škole DECRIŠ, ali i mnoge druge. Ponovno proširujemo zajednicu te, kao svake godine, pozivamo studente da nam se pridruže u aktivnostima i razvoju novih ideja.

Naime početkom svake akademске godine regrutiramo nove članove, kojih je sve više zahvaljujući kolegama s preddiplomskog studija. Ove, kao i prošle, godine sudjelovali smo u humanitarnim akcijama poput skupljanja donacija i sredstava za Mandicinu udrugu, udrugu za napuštene mačke. U ovome broju također možete čitati o održanim IT pub-kvizovima, koje naše kolegice s IT-smjera često organiziraju, zatim o Biciklijadi (koja je sada postala tradicionalna aktivnost), sudjelovanju na Filozofijadi, kao i o iskustvima sa stručne prakse. Također, u ovome broju donosimo intervjuje s bivšim kolegama studentima našeg Odsjeka te drugim osobama iz područja informacijskih znanosti koji su nam rado udjelili savjete. Donosimo vam i novi studentski vodič, koji, uz rubriku preporuka, nudi mnoštvo informacija o studiranju i provođenju slobodnog vremena. Nadamo se kako ćete pronaći ponešto za sebe i zainteresirati se za nove prilike – „Libros“ okuplja sve na jednom mjestu!

IMPRESSUM

IZDAVAČ: Filozofski fakultet
Osijek Klub studenata informacijskih znanosti LIBROS
Lorenza Jägera 9
31000 Osijek
libros@ffos.hr

GLAVNI UREDNIK:
Izabel Zdravčević

GRAFIČKO OBLIKOVANJE:
Ena Maurus

UREDNIK FOTOGRAFIJE:
Hana Lelas

NOVINARI:
Adrian Buček
Antonio Prgomet
Donata Szombathelyi
Ena Maurus
Eva Stojić
Iskra Matijanić
Izabel Zdravčević
Klara Krnjaković
Klara Krnjić
Lucija Grgić
Lucija Pintek
Marko Buljan
Stella Fleiss
Stjepan Šokčević
Sven Kroflić
Valentina Zakanj

STRUČNI SURADNICI:
prof. dr. sc. Jelena Lakuš
doc. dr. sc. Josipa Selthofer

Izabel Zdravčević

Humanitarna akcija u suradnji s Mandicinom udrugom

Pripreme za prikupljanje sredstava za humanitarnu akciju

Povodom Božića, koji označava razdoblje darivanja, Klub studenata informacijskih znanosti „Libros“ organizirao je u humanitarnu akciju u suradnji s Mandicinom udrugom. Mandicina udruga je osječka udruga koja potiče osobe treće životne dobi na volontiranje u svrhu brige o napuštenim mačkama. U prvom dijelu humanitarne akcije, koji je trajao od 10. prosinca 2021. do 23. prosinca 2021., prikupljala se hrana za mačke u Caffe bar IN (Ulica S. Radića 28, Osijek) te novčana sredstva u kantini FFOS-a. U drugom dijelu akcije prikupljale su se knjige koje su se prodavale na Sajmu antikviteta 7. svibnja 2022 godine. Humanitarna akcija prošla je vrlo

U sklopu humanitarne akcije organizirano je prikupljanje hrane i novčanih sredstava za mačke iz Mandicine udruge te prikupljanje knjiga koje su se prodavale na Sajmu antikviteta. Sva prikupljena sredstva uručila su se Mandicinoj udruzi.

Studentice iz Kluba „Libros“ na Sajmu antikviteta

uspješno, sva prikupljena sredstva uručena su Mandicinoj udruzi. Klub studenata informacijskih znanosti Libros zahvaljuje se Filozofskom fakultetu u Osijeku na podršci, svima onima koji su na bilo koji način pridonijeli ovoj humanitarnoj akciji, a posebno Mandici iz Mandicine udruge.

Autor teksta i fotografije:
Klara Krnjaković

Put u Zagreb povodom Noći muzeja 2022.

Izložbeni primjeri bili su originalni izumi Sir Clivea Sinclara, britanskog izumitelja i poduzetnika 20. stoljeća, kojemu je izložba bila posvećena. U NSK-u govorilo se mnogo i o e-knjigama, virtualnom druženju, online iskaznicama te o aplikaciji koja omogućuje povezivanje knjižničara i korisnika.

Studenti u posjetu FER-u

Dana 3. veljače 2022. studenti članovi IT@FFOS grupe krenuli su na put u Zagreb kako bi posjetili izložbu u sklopu Noći muzeja posvećenu Sir Clive Sinclairu na FER-u, Fakultetu elektrotehnike i računarstva, te upoznali rad i ideje Nacionalne i sveučilišne knjižice. Studenti su u pratinji doc. dr. sc. Tomislava Jakopca krenuli u osam sati s parkirališta Filozofskog fakulteta u Osijeku, a po do-

lasku u Zagreb uslijedili su dogovoren posjeti. Prvo je prema rasporedu uslijedio posjet FER-ovoj izložbi retro računala, igračih konzola i električne opreme. Izložbeni su primjeri bili originalni izumi Sir Clivea Sinclara, britanskog izumitelja i poduzetnika 20. stoljeća kojemu je izložba bila posvećena. Studenti su na izložbi mogli vidjeti prve modele kućnih računala, kalkulatora, a pred-

stavljen je bio i ZX Spectrum, računalo kojim je pokrenuta revolucija. Osim računala na izložbi je predstavljen bio i Sinclair C5, jedini model prijevoznog sredstva tvrtke Sinclair Vehicles. Bio je to jednosjed na električnu energiju, no zbog svoje malene brzine i nedostatka zaštite za vozača, proizvodnja modela je zaustavljena nakon osam mjeseci i tvrtka je prestala postojati. Nakon izložbe usli-

Studenti u posjeti digitalnom laboratoriju

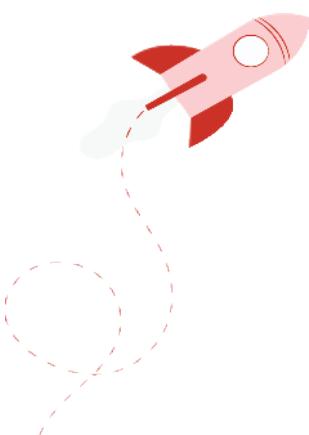

Posjet Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

jedilo je predavanje kolegice Endrine Eskić pod nazivom „Od IT@FFOS do QA“. Predavanje je obuhvatilo cijeli put od studiranja na Filozofskom fakultetu u Osijeku preko traženja posla pa sve do zapošljenja na poziciji QA u tvrtki *Infinum*. U predavanje su bili

uvršteni i brojni savjeti te ideje kako obogatiti svoje iskušto studiranja kao i radno iskustvo te kako se pripremiti za razgovore za posao, što očekivati i čemu se nadati. Dolaskom u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu studenti su posjetili *Digital Lab*, radni prostor u kojem se snimaju podcasti, stvaraju ideje, provode intervjui i mnoge druge aktivnosti. U *Digital Labu* upoznali su se s radom i idejama te knjižnice. Mnogo se govorilo o svim pogodnostima i promjenama koje je knjižnica kao društvena ustanova morala uvesti kako bi olakšala i omogućila nabavu knjiga i pružanje knjižničnih usluga u vremenu pandemije. Govorilo se mnogo i o e-knjigama, virtualnom druženju, *online* iskaznicama te o aplikaciji koja omogućuje povezivanje knjižničara i korisnika. Predavanje je održala još jedna naša bivša studentica Pia Margić. Na tom se predavanju, pod nazivom „Od IT@FFOS do Project Manager“, govorilo o nazivima radnih mesta i zaduženjima koja uz njih dolaze te o važnosti timskog rada. Dolazak u Osijek bio je u kasnim večernjim satima. Osim učenja i zanimljivih priča, na putu nije nedostajalo ni smijeha ni zabave. Po naknadnim komentarima studenata čini se da je put bio uspješan i koristan.

Autor teksta i fotografije:
Klara Krnjić

Terenska nastava u Bologni

Studenti druge godine informatologije u akademskoj godini 2021./2022. u sklopu terenske nastave pod vodstvom profesorice Ivane Martinović posjetili su najveći sajam dječje knjige, koji se održava svake godine početkom proljeća u Bologni.

U razdoblju od 20. do 24. ožujka 2022. godine studenti druge godine Preddiplomskog studija informatologije posjetili su *Bologna children's book fair* pod vodstvom izv. prof. dr. sc. Ivane Martinović, dr. sc. Mirne Varge i asistentice Mihaele Grgić. Ta terenska nastava održala se u sklopu kolegija „Knjižnični programi i usluge za djecu i mlade“. Sajam dječje knjige u Bologni vodeći je svjetski profesionalni događaj posvećen dječjoj izdavačkoj industriji te okuplja autore, ilustratore, izdavačke kuće i promotore čitanja diljem svijeta, što se svodi na više od 1400 izlagачa i oko 30 000 posjetitelja iz oko 80 zemalja. Tijekom obilaska sajma posjetili smo hrvatsku nakladničku kuću „Kašmir promet d.o.o.“. Vlasnik i vlasnica „Kašmir prometa“ opisali su nam svoje iskustvo u poslu. Andrea Petrik Huseinović, ilustratorka, autorica i vlasnica nam je objasnila kako je ljubav ključ za sve i kako je upravo kroz nju ona ostvarila svoje snove. Kašmir Huseinović i Andrea pokazali su nam kako je sve moguće uz do-

Studenti na sajmu dječje knjige na štandu Kašmir prometa

voljno truda, motiviranosti, pozitivne orijentacije te veselog i nasmijanog pristupa. Na sajmu su se dijelile razne prestižne nagrade poput *Bologna Ragazzi Award, International Award for Illustration, Hans Christian Andersen* (za najboljeg dječjeg autora i ilustratora), koje dodjeljuje Međunarodno vijeće za dječju knjigu. Nagrada HCA se sastoji od povelje i novčanog iznosa od 500,000 eura. Nakon posjeta sajmu narednih smo dana posjetili ostatak Bologne, knjižnicu Sala Borsa, San Marino, Rimini i Padovu. Knjižnica Salaborsa u Bologni nas se posebno dojmila zbog svoje nevjerojatne infrastrukture.

Ivana ne izgleda posebno, vjerojatno bismo prošli ne primjećujući što je to pokraj nas, no iznutra izgleda spektakularno: otvoreni prostori na dva kata s prizemljem, kantinom, otvoreni prostori na katovima (galerije) koji se koriste kao studijske čitaonice; podovi su stakleni pa se vide i ostaci stare građevine. Ova knjižnica je stvarno nešto posebno jer osim svoje ljepote posebna je po tome što je centar okupljanja građana, bilo to za rad ili druženje.

Autor teksta: Iskra Matijanić

*Autor fotografije:
Andrea Petrik Huseinović i
izv. prof. dr. sc. Ivana Martinović*

Studenti Luka Marić, Dorotea Dražić i Iskra Matijanić na štandu izdavačke kuće Bloomsbury, izdavača knjiga o Harry Potteru

Ugodno poslijepodne uz Studentski radio UNIOS

Naše studentice, predstavnice studentskog Kluba „Libros“ provele su ugodno poslijepodne s našom bivšom studenticom Dorom Tatar, voditeljicom studentskog radija UNIOS i kratko predstavile projekte i aktivnosti kojima se bave.

Klub studenata informacijskih znanosti „Libros“ utemeljen je 2003. godine od strane studenata knjižničarstva s tadašnje Katedre za knjižničarstvo. Danas ga vode studenti Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta pri Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku. Klub je osnovan u svrhu promicanja knjižničarstva i informacijskih znan-

osti. U nastavku donosimo aktivnosti kojima se „Libros“ bavi. Dana 14. travnja 2022. predstavnice studentskog Kluba Libros gostovale su na studentskom radiju UNIOS u emisiji Radio zajednice. Na samome početku emisije studentice su se kratko predstavile i zahvalile na pozivu na gostovanje, a potom ukratko opisale nastanak i misiju Kluba „Libros“. Razgo-

vor je bio usmjeren ponajviše k projektima i aktivnostima kojima se Klub bavi, no istaknuti su i izazovi i poteškoće s kojima se susreću studenți prilikom organizacije istih. Kako Klub broji tridesetak članova, poteškoća nema puno, no izazovi im nisu strani. Glavni izazov, s obzirom na veliki broj studenata i studijskih grupa jest održavanje sastanaka, odnosno odabir

termina koji odgovara većini. Također, studentice navode kako se sastanci rijetko održavaju uživo, upravo zbog nemogućnosti prilagođavanja termina. Kao najveći nedostatak navode to što se najviše druže putem *Google Meetsa*. Unatoč brojnim izazovima svi projekti iza kojih stoji ime Kluba uspješno su provedeni, a najistaknutiji od njih je upravo „Tjedan zabranjenih knjiga“. Projekt „Tjedan zabranjenih knjiga“, čiji su glavni organizatori Filozofski fakultet i Klub „Libros“ prvi se puta proveo u Osijeku 2021. godine, kada su studenti s mnoštvom ideja o aktivnostima odlučili obilježiti ga i predstaviti građanima. Na pitanje koliko su ponosne na taj projekt, studentice su odgovorile: „...

dali smo milijun posto sebe, na Fakultetu smo bili od ujutro do navečer, radilo se, družilo se, popilo se miljun kava dnevno. Zbog pande-mije, radilo se i online, bilo je puno posla, ali bilo je jako dobro, profesori su nas n-hvalili, svi su bili oduševljeni i ponosni i mislim da nam je to najbolji događaj koji smo do sada organizirali...“. Osim projekata, spomenule su se i suradnje s drugim osječkim udrugama i ustanovama, pa su tako kao neki od suradnika navedeni Filozofski fakultet, GISKO, Muzej Slavonije i Mandicina udruga. Osim organizacije projekata studentice su istaknule da članovi Kluba „Libros“ često volontiraju i sudjeluju u raznim aktivnostima koje provodi fakultet. Mjesto gdje članovi

Kluba najčešće volontiraju jest Dječji dom Klasje, gdje provode blagdanske radiocene za djecu i na taj način im uljepšavaju dane u Domu i pomažu stvarati lijepu uspomenu. Iz ovog ugodnog razgovora s predstavnicama Librosa dâ se naslutiti da je Klub „Libros“ pravo mjesto za kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Osim što se učlanjivanjem u Klub pruža prilika za upoznavanje novih ljudi, stječu se znanja i vještine korisne za budućnost. Za kraj, studentice navode kako im je bila iznimna čast sudjelovati u emisiji te se nadaju budućim suradnjama i gostovanjima.

Autor teksta i fotografije:
Lucija Grgić

Studentice Lucija Grgić, Dora Tatar i Eva Stojić prije sudjelovanja u radijskoj emisiji Radio zajednice

FFOS Biciklijada

Povodom Dana planeta Zemlje i manifestacije „Noć knjige“ te u znak podrške nacionalnoj kampanji Hrvatskog knjižničarskog društva za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati“ održala se tradicionalna FFOS biciklijada.

FFOS biciklijada održala se na ruti Osijek-Kopački rit, a sudjelovalo je tridesetak sudionika. Na cilju, u Kopačkom ritu, održao se kratki program čiji je cilj bila senzibilizacija sudionika o disleksiji. Povodom Dana planeta Zemlja i manifestacije „Noć knjige“, u subotu 23. travnja 2022., održala se tradicionalna FFOS-ova biciklijada na ruti Osijek-Kopački rit. Biciklijada se i ove godine organizirala u znak podrške nacionalnoj kampanji Hrvatskog knjižničarskog društva za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati“, a u njoj su mogli sudjelovati svi zainteresirani studenti, nastavnici i građani. Suorganizatori su Biciklijade Filozofski fakultet Osijek, Klub studenata informacijskih znanosti „Libros“, Gradsko i sveučilišna knjižnica Osijek, Osnovna škola Franje Krežme, Društvo knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema, te osječki ogrank Hrvatskog čitateljskog društva. Udruga Sport za sve je osigurala određeni broj bicikala za sudionike koji nemaju vlastiti bicikl. S dolaskom u Kopački rit sudionici su se

Sudionici FFOS biciklijade 2022.

kroz kratki prigodni program ima disleksiju. Zaključeno upoznali s nacionalnom je kako disleksija ne mora kampanjom „I ja želim čitati“. Sudionici su se prvo upoznali s izazovima koje donosi disleksija, a potom je svatko dobio papirić na kojem je bilo navedeno ime i prezime jedne poznate osobe koja

Autor teksta: Klara Krnjaković

Autor fotografije:
prof. dr. sc. Sanjica Faletar

Sudjelovanje na simpoziju RED 2022

U radu se istraživala svijest studenata dvaju visokih učilišta u Osijeku (Filozofski fakultet Osijek i Pravni fakultet Osijek) kvantitativnom metodom online ankete, dok smo kvalitativnom metodom komparativne analize uspjeli istražiti i objasniti koji su to zakonski okviri kibernetičke sigurnosti i zaštite osobnih podataka, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini.

Podaci, podaci i samo podaci. Obraćamo li stvarno pozornost na njih, na zaštitu osobnih podataka i njihovu privatnost ili smo samo „*another brick in the wall*“? Ne razmišljamo sve dok ne osjetimo na vlastitoj koži. O tom sam problemu zapravo počela razmišljati još prije dvije godine kada sam utvrdila da mi je bankovni račun hakiran. Otkad sam u minusu 2,500 kn? U mojoj glavi milijun upitnika. Potaknuta tim, ne tako divnim, iskustvom odlučila sam početkom ove godine u suradnji s prof. Anitom Papić i prof. Katarinom Knol-Radoja napisati znanstveni rad na temu *Cyber security awareness of Croatian students and the personal data protection* i potom njegove rezultate predstaviti na simpoziju RED, 10. lipnja 2022. godine na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Cjelokupni rad sada je dostupan u bazi *Web of Science*. Cilj našeg istraživanja bio je da pred-

stavimo jedan teoretski uvid u kibernetičku sigurnost, objašnjavajući pritom različite pojmove kao što su informacijska sigurnost, sigurnost aplikacija, mrežna sigurnost i sl. Istraživali smo svijest studenata dvaju visokih učilišta u Osijeku (Filozofski fakultet Osijek i Pravni fakultet Osijek) kvantitativnom metodom *online* ankete, dok smo kvalitativnom metodom komparativne analize uspjeli istražiti i objasniti koji su to zakonski okviri kibernetičke sigurnosti i zaštite osobnih podataka, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini. Rezultate istraživanja predstavljala sam zajedno s prof. Katarinom Knol-Radoja na engleskom jeziku. Ono što

- smo uspjeli saznati anketirajući studente, jest to da oni imaju vrlo zadovoljavajuću razinu svijesti o kibernetičkoj sigurnosti mada su komentirali kako uvijek postoji mjesto za poboljšanje. Studenti smatraju da su za podizanje svijesti o kibernetičkoj sigurnosti najodgovorniji pružatelji internetskih usluga i obrazovni sustav, ali i mediji, krajnji korisnici i vlada. Što se tiče moga izlaganja, ono je trajalo nekih 20-ak minuta te je bilo poprilično uzbudljivo s obzirom na to da sam prvi put nešto službeno izlagala javno i to na stranom jeziku i na tako poznatom simpoziju. Nakon izlaganja kratko smo raspravljali o svim izloženim prezentacijama u mojoj sesiji te smo se nakon toga počastili ručkom. Sve u svemu, bilo je jako lijepo iskustvo te se iskreno nadam da ću opet nagodinu moći sudjelovati.

Autor teksta:
Donata Szombathelyi

DICE: QA i Backend praksa

Digital Innovation Center tvrtka (DICE), nakon održanog predavanja u sklopu kolegija Programiranje 2, pružila je priliku za praksu našim studentima.

Digital Innovation Center tvrtka, u nastavku DICE, osnovana je 2019. godine. Neke su od registriranih djelatnosti računalne i srodne djelatnosti, izrada i održavanje web-stranica i web-aplikacija, obrada i prijenos podataka, izrada i upravljanje bazama podataka, poduka iz područja informacijske tehnologije, istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja i sl. Prilikom osnutka tvrtka je brojala dvoje zaposlenih, ali trenutno se taj broj povećava i broji 23 zaposlena te nekoliko studenata. Trenutno, tvrtka najviše surađuje s inozemnim klijentima. Posluje na više lokacija, u Osijeku, Zagrebu i Beču zajedno s matičnom firmom Research Industrial Systems Engineering GmbH (RISE), čije sjedište je u Beču. Budući da se tvrtka bavi računalnim djelatnostima, podijeljena je na više radnih područja kao što su: Frontend, Backend, QA i sl. Kako je ranije navedeno, tvrtku čine formalno zaposleni radnici i studenti kojima je pružena prilika djelomične prakse i produktivnog rada na projektima same tvrtke. Samo upoznavanje s tvrtkom DICE započelo je predava-

Studenti Lucija Pintek i Marko Buljan

njem na kolegiju *Programiranje 2*, gdje su direktor Željko Brdarić i bivši student Informatologije Stjepo Vrdoljak, sada backend developer u DICE-u, predstavili tvrtku. Na predavanju su iznijeli informacije o radu tog poduzeća, ali su uputili i poziv za praksu na koju smo se mi (Marko Buljan i Lucija Pintek) rado prijavili. Sredinom svibnja, nakon završenog intervjuja i potpisanih ugovora, započeli smo studentsku praksu u području QA (Luci-

ja Pintek) i backenda (Marko Buljan). Uz pomoć mentora organizirani su nam zadaci, pruženi edukativni materijali i dobra radna atmosfera koja pridonosi bržem napretku u odabranim područjima. U području backend-prakse koristi se framework Java jezika Spring. IDE u kojem se piše kod je IntelliJ te brojni dependency poput Flywaya za migracije SQL-a i baze, Docker za setup image postgresqla, hibernate i brojni drugi alati koji doprinose praktičnom i

kvalitetnom izvođenju aplikacije. Dok se kroz QA-praksi radilo s raznim alatima poput Jire, Confluence i DBeavera za manualno testiranje, pisanje dokumentacije i provjere baze podataka te Javascript programskim jezikom, IntelliJ

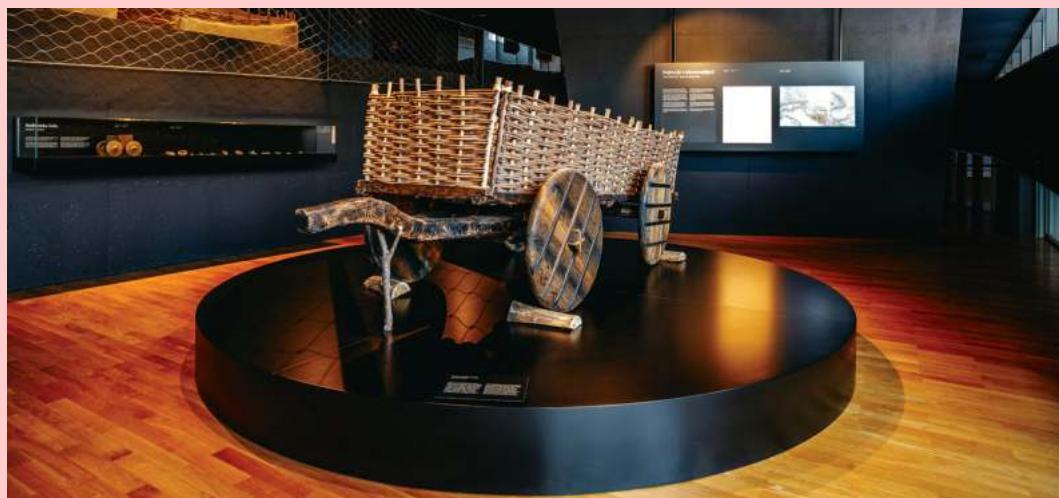
IDE i Cypress za automatizirano testiranje. Cijelo to studentsko iskustvo ne staje nužno samo na praksi, već otvara mogućnost za radni odnos i nastavak suradnje i nakon završetka studija. Ovim putem, želimo zah-

valiti svim našim kolegama, mentorima i šefu na pruženoj prilici za učenje u pozitivnoj radnoj atmosferi.

*Autor teksta i fotografije:
Marko Buljan i Lucija Pintek*

Posjet „Muzeju vučedolske kulture“ i „Muzeju grada Iloka“

Budući da većina studenata do sada nije bila u ovom predivnom gradu i samim time nije bila svjesna njegove ljepote, prvim uočavanjem iločkih zidina naša su se mišljenja o gradu Iloku promjenila iz korijena. Očarani ostacima utvrde s nestrpljenjem smo isčekivali obilazak Muzeja, u kojem smo naučili puno više o gradu Iloku i povijesnim kulturama i narodima s tih prostora.

Muzej vučedolske kulture

Muzej grada Iloka

Dana 14. svibnja 2022. studenți prve godine Preddiplomskog studija informatologije, u okviru nastave iz kolegija *Uvod u muzeologiju* (prof. dr. sc. Sanjica Faletar), otputovali su u Vukovar i Ilok na terensku nastavu. Posjetili smo „Muzej vučedolske kulture“ u Vukovaru, „Muzej grada Iloka“ te samostan i crkvi sv. Ivana Kapistrana u Iloku. Naoružani dobrom vođnjom, znatiželjom i ukusnim sendvičima zaputili smo se prema prvoj stanici – Muzeju vučedolske kulture. U Muzeju nam je detaljno i nadasve zanimljivo predstavljena četverotisućljetna povijest vučedolske kulture, često nazivane „europskom Trojom“, s originalnim predmetima i replikama poput malih keramičkih modela kotača, tadašnje odjeće i obuće, prostorija za stanovanje itd. Nakon 19 izuzetno fascinantnih, poučnih i impresivnih muzejskih

stajališta, svaki sa svojom skupinom značajnih muzejskih predmeta, prisustvovali smo zanimljivoj prezentaciji i detaljnem opisu načina poslovanja i funkcioniranja Muzeja vučedolske kulture gdje smo puno naučili o projektima Muzeja, terenskom radu i potencijalnom mogućnošću rada u Muzeju. Dvadesetominutnom vožnjom autobusom doputovali smo u Ilok. Budući da većina studenata do sada nije bila u tom predivnom gradu i samim time nije bila svjesna njegove ljepote, prvim uočavanjem iločkih zidina naša su se mišljenja o gradu Iloku promijenila iz korijena. Očarani ostatcima utvrde s nestripljenjem smo iščekivali obilazak Muzeja, u kojem smo naučili puno više o gradu Iloku i povijesnim kulturama i narodima tih prostora. Muzej je smješten u obnovljenom Dvorcu Odescalchi, povijesnoj jezgri gra-

da. Nudi razne usluge poput najma dvorane za potrebe prezentacija ili predavanja, stručno vodstvo koje će detaljno i entuzijastično predstaviti tajne prošlosti skrivene iza muzejskih artefakata starih tisućama godina te razne radionice namijenjene bakama, djedovima, roditeljima i djeci. Zadnja stanica većini je studenata definitivno bila najzanimljivija. Posjetili smo crkvu i samostan sv. Ivana Kapistrana u Iloku. Kroz crkvu i samostan proveo nas je izuzetno zanimljiv, duhovit i simpatičan Grgur Blažević. Imali smo priliku pogledati razne vrijedne predmete crkve i samostana poput umjetnina, knjiga, namještaja i sl. Zasigurno su najzanimljivi predmeti bile tri neprocjenjive inkunabule koje nam, nažalost, fratar nije bio u mogućnosti pokazati. Također smo posjetili vrlo lijepu, starinsku, oku ugodnu samostansku knjižnicu u kojoj smo se skupno fotografirali i uživali u izgledu srednjovjekovnih prostorija. Zahvaljujući uistinu zanimljivoj terenskoj nastavi naši su se kulturni obzori proširili, znanje povećalo, a znatiželja za buduće muzejske teme znatno umnogostručila. Upravo zato s nestripljenjem očekujemo sljedeću terensku nastavu i nove baštinske ustanove koje ćemo posjetiti.

Autor teksta:
Stjepan Šokčević

Sudjelovanje na BOBCATSSS 2022 konferenciji u Debrecenu, Mađarskoj

Ove godine tema konferencije je bila „*Data and Information Science*.“ Predavači su dolazili iz cijelog svijeta – Mađarske, Španjolske, Kanade, Japana, Njemačke i još mnogo drugih, a naravno i iz Hrvatske.

Studenti Luka Javorović, Danijela Šarić i Eva Stojić na konferenciji BOBCATSSS 2022 u Debrecenu

Naši studenti Odsjeka za informacijske znanosti Luka Javorović, Eva Stojić i Danijela Šarić sudjelovali su na međunarodnoj konferenciji BOBCATSSS 2022, koja se ove godine održala u Mađarskoj, u gradu Debrecenu. Tema konferencije bila je *Data and Information Science*, odnosno podaci i informacijska znanost. Program je počeo 23. svibnja, a završio 25. svibnja i bio je ispunjen predavanjima, predstavljanju postera, radionicama, ručkom i večerom, ali i zabavnim programom. Sama predavanja održavala su se u modernoj zgradi Sveučilišta u Debrecenu, a društveni program u starom povjesnom djelu cijelog kampusa. Predavači su

dolazili iz cijelog svijeta – Mađarske, Španjolske, Kanade, Japana, Njemačke i još mnogo drugih, a naravno i iz Hrvatske. Iznosili su zanimljive poglede i dijelili iskustva iz vlastitih država i dijelili rezultate istraživanja. Naši studenti također su iznosili zanimljive teme: Luka Javorović s predavanjem na temu *Responsible development of AI in European Union* te Eva Stojić i Danijela Šarić s posterom na temu *Data professionals and how to become one*. Studenti su predstavili svoje rade i na taj način nastavili tradiciju sudjelovanja Odsjeka na ovoj Konferenciji.

Autor teksta i fotografije: Eva Stojić

Dizajn praksa u tvrtki Factory

Studentica diplomskog studija informacijskih tehnologija i nakladništva Donata

Szombathelyi odradila je ljetnu dizajn praksu u tvrtki Factory.

S obzirom da je područje moga interesa bio dizajn, još prošle godine za vrijeme ljeta pokušala sam pronaći tvrtku u kojoj bih mogla odraditi praksu i steći nekakvo iskušto kojeg dosad apsolutno nisam imala. Potraga nije bila baš uspješna, ali nisam htjela odustati. Većina IT tvrtki nije ni imala čak dostatan broj mentora koji bi mogli mentorirati praktikante, dok kod nekih nije bilo potrebe za praksom zbog opsega posla. Zato sam pričekala par mjeseci, odnosno do početka siječnja ove godine. Srećom, u veljači sam dobila povratni e-mail od tvrtke *Factory*, u kojoj su me pozvali na dva online intervjuja. Prvi intervju bio je stvarno opušten; razgovarala sam s djelatnicom za ljudske potencijale i trajao je otprilike pola sata. Govorile smo o mom dosadašnjem (ne)iskustvu u dizajnu, razlogu odrđivanja prakse, mojim interesima, očekivanjima i studiranju općenito. Nakon par tjedana uslijedio je i drugi intervju u kojem sam razgovarala s dizajn-timom - voditeljem Matejom i ondašnjom dizajnericom Mirtom. Taj intervju bio je također opušten i zanimljiv. Saznala sam

zanimljive informacije o tvrtki i projektima na kojima rade, a nakon toga su uslijedila određena pitanja kako bi vidjeli koliko predznanja imam. S obzirom na to da sam imala solidno predznanje, praksu sam mogla započeti još početkom ljetnog semestra, ali zbog prekomjernih obveza na diplomskom studiju ipak sam ih zamolila da praksu odradim nakon što nastava završi, dakle sredinom lipnja (13.6.). Tako je i bilo, a završila je sredinom srpnja, odnosno 13.7. Praksa je bila odlična; imala sam mogućnost odradivati ju od kuće, odnosno na vrlo fleksibilan način. Mentorica je bila Matea, vrlo susretljiva dizajnerica koja mi je dizajn-zadatak podijelila na nekoliko faza. Ono što sam radila tih mjesec dana bio je dizajn jedne web progressive aplikacije za japanski restoran *Sweet&Chili* (naravno imaginarni). Prvi tjedan (prva faza – user research) istraživala sam kako riješiti postojeći problem u restoranu, a to je stavljanje QR koda jelovnika na svaki stol kako bi se ubrzao proces naručivanja i pregleda odabrane hrane. Naravno, prva faza uključivala je razmišljanja o tzv. *pain*

Potraga nije bila baš uspješna, ali nisam htjela odustati.

pointsima, jednostavno rečeno o frustracijama korisnika, a to su komplikirani japanski nazivi i kako ih objasniti te prodaja deserata jer ih jako mali postotak ljudi naručuje. Zatim sam razmišljala o mogućim funkcijama aplikacije te sam izradila *sitemap* (grafički prikaz, tj. kostur aplikacije). Naravno, potrebno je bilo napraviti i tri korisnika čiji bi profili mogli odgovarati navikama i ponašanjima gostiju spomenutog restorana te njihov *user journey*, odnosno njihovo „putovanje“ dok koriste aplikaciju – kako se osjećaju, što misle i sl. Nakon te prve faze uslijedila je faza crno-bijelog skiciranja – *wireframing* u programu *Figma*. Radila sam *high-fidelity* (detaljni) *wireframing*, a izradivila sam ga na temelju postojećeg sitemapa i po potrebi dodavala još neke funkcionalnosti. Iduća faza (treća) uključivala je prototipiranje, odnosno interaktivni prikaz funkcija aplikacije, a

u zadnjoj fazi dodavala sam tipografiju, boju i ispravljala još neke greške. Imala sam dosta tehničkih grešaka, no uz sve materijale i linkove koje sam dobila na početku prakse uspjela sam ih riješiti (nadam se) korektno. Zahvaljujem se svojoj mentorici Matei koja je bila dostupna preko *Slacka*, koja se uvek trudila objasniti i ništa joj nije bilo teško.

Super je što je praksa bila udaljena, tako da sam svaki dan radila pomalo, koliko sam htjela i mogla, a jednom tjedno imala sam sastanak preko *Slacka* u kojem smo komentirali napravljeno. Praksa je bilo izvrsno iskustvo te bih ju preporučila svima.

Autor teksta: Donata Szombathelyi

Europska ljetna škola informacijskih znanosti DECriS (DESS 2022)

U kolovozu 2022. godine sudjelovala sam na Ljetnoj školi koja se održavala u gradu Hildesheim u Njemačkoj i bilo je to jedno zaista predivno iskustvo.

Bernarda Bošnjak, Katarina Miočević, Mijo Marković, Marija Milošević i ja sudjelovali smo na Ljetnoj školi zajedno s još četvero studenata – Luka Lešić s FERIT-a te Tena Matičević, Laura Molan i Mateja Tutiš s Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Od profesora s nama su išli prof. dr. sc. Tatjana Aparac Jelušić, izv. prof. dr. sc. Boris Bosančić, prof. dr. sc. Damir Hesenay te asistentica Ines Horvat. Polazak iz Osijeka bio je u subotu 20. kolovoza u 8 ujutro na autobusnom kolodvoru. Vožnja busom bila je ugodna, a kada smo stigli u

Zagreb otišli smo na ručak u restoran Nokturno te se našli s kolegicama sa FFZG-a. Po podne je započeo dugi put busom do Kassela. U Kassel smo stigli u nedjelju u ranu zoru te smo imali dužu pauzu do vlaka za Hildesheim. U Hildesheim smo stigli oko 14 sati te se uputili u svoj smještaj. Dio kolega bio je u M&A Cityhotel, a drugi dio u Apartman Hildesheim. Navečer smo zajedno s profesorima išli na večeru u obližnji kineski restoran. U ponedjeljak 22. kolovoza započeo je program Ljetne škole na kampusu. Bilo je raznih predavanja

i radionica u području informacijskih znanosti, pa smo mogli puno toga naučiti, ali i ponoviti. Osim nas na Ljetnoj školi bili su i studenti iz Španjolske, Bosne i Hercegovine i Grčke, dok su studenti iz Bugarske sudjelovali online. Prvi dan Ljetne škole otvorili su profesori Boris Bosančić i Thomas Mandl, a nakon njih profesorica Tatjana Aparac Jelušić sa svojim predavanjem *Introduction into Information Science*. Nakon njihovih predavanja imali smo ručak u studentskoj menzi. Nakon predavanja uslijedilo je još jedno predavanje pro-

Zajednička fotografija u centru Hildesheima

fesora Bosančića o semantičkom webu, a onda smo krenuli u zajednički obilazak grada. Večer smo iskoristili za druženje u centru. Drugi dan započeo je s predavanjem *Information Retrieval Systems & Organization of Information* profesora Mandla, a nakon njega slijedila je zanimljiva radionica profesorce Geme Santos pod nazivom *Library and Information Services Assessment and Quality*, gdje smo se podijelili u grupe i rješavali probleme koji se mogu pojavit kod korisnika u knjižnici. Zatim je bilo vrijeme za ručak, a onda još jedno predavanje asistentice Lee Wöbbekind koja je pričala o interakciji čovjeka i računala te kognitivnom iskustvu. S obzirom na to da smo imali slobodno do kraja dana, odlučili smo posjetiti grad Hannover, koji

je bio udaljen samo 30 minuta od našeg grada. Treći dan započeo je profesor Juanjo Boté s radionicom *Introduction into the Scientific Method: a LIS Literature Panorama*, gdje smo također bili podijeljeni u grupe i rješavali zadatke vezane za kvalitativno i kvantitativno istraživanje. Nakon toga odslušali smo online predavanje *Evaluation of Open Educational Resources* profesorce Eugenije Kovatcheve, a odnosilo se na open source materijale za učenje (OER). Nakon ručka posjetili smo Herzog August knjižnicu u povjesnom gradu Wolfenbüttel. Četvrti dan imao je poduzi program. Prvo predavanje smo slušali kod profesora Hasenaya, koji je govorio o očuvanju i zaštiti baštine, a nakon njega online predavanje profesorce Sandre Kućine Softić koja

je također govorila o OER-u. Popodne je bilo rezervirano za izlaganje studenata koji su tjedan dana prije Ljetne škole sudjelovali na drugom projektu te su nam predstavljali svoje rezultate. Navečer smo imali pizza-party na kampusu i upoznali studenticu iz Brazila koja živi i studira u Hildesheimu. Peti i posljednji dan morali smo izaći iz hotela i polako se pozdravljati s gradom. Taj smo dan također imali predavanja, a jutro je započelo zanimljivom radionicom o očuvanju baštine kod asistentice Ines Horvat. Posljednje predavanje bilo je rezervirano za Python i profesora Mandla, a nakon toga uslijedilo je zatvaranje Ljetne škole. S obzirom na to da nam je vlak bio u 19 sati, odlučili smo popodne provesti u centru grada i obaviti posljednji shopping. Kada se približavalo vrijeme polaska, krenuli smo na kolodvor. Međutim krenulo je nevrijeme te su se vlakovi počeli odgadati, ali i otkazivati, pa tako i naš. Umjesto u 19 sati, trebao je doći u 21:45, pa smo čekali do zadnjeg trena. Dvije minute pred polazak javljaju da je drvo palo na prugu i da vlak neće doći, ali nas je profesor Bosančić uspio spasiti i pozvati taksi do Kassela, iz kojeg smo krenuli nazad za Zagreb. U Zagreb smo stigli u subotu 27. kolovoza. Kada smo stigli u Zagreb pozdravili smo se s kolegicama i nastavili svoj put k Osijeku. U

Osijek smo stigli u subotu navečer. Moram priznati da je putovanje bilo pomalo kaotično, ali bih ponovila jer sam upoznala drage ljudе s kojima sam i dalje u kontaktu, posjetila predivne gradove i naučila neke nove stvari.

Autor teksta i fotografije: Ena Maurus

Moje volontiranje na KulenDayz konferenciji

Uz uobičajene volonterske dužnosti, imao sam priliku upoznati se s kolegama sa završnih godina prediplomskog i diplomskog. Izrazito mi je dragо zbog toga jer sam upoznao puno fenomenalnih kolega sa stariјih godina, koji su mu podijelili puno dobrih savjeta i znanja što se tiče IT-a.

Konferencija „KulenDayz“ je kao konferencija dosta uobičajena, no za mene je bila izrazito posebna. Naime, to je bila moja prva (uvjerljivo ne i zadnja) na kojoj sam imao priliku volontirati. Prijavio sam se bez ikakvih očekivanja jer nisam imao nikakvo prijašnje iskustvo u volontiranju, no pomislio sam da je to idealna prilika da se okušam u volonterskim vodama i steknem nekakvo osnovno iskustvo. Volontirao sam oba dana, prvi dan u Kopačevu 3. rujna i drugi dan u Staroj pekari 4. rujna. Odabrao sam *security stack*, a moja je dužnost bila pomoći oko mogućih tehničkih poteškoća za vrijeme same Konferencije. Dakako, ostao sam i poslušati predavanja jer me područja *securitya* i kibernetičke sigurnosti

Volonteri na KulenDayzu

izrazito zanimaju. Ono što zahvalan. Iako sam tek 2. godina prediplomskog studija, smatram važnim istaknuti, polako već ulazim u IT-vode jest i činjenica da sam imao priliku upoznati se s mnogim fenomenalnim kolegama sa završnih godina prediplomskog i diplomskog studija, koji su mi podijelili brojne dobre savjete, kao i vrlo korisna znanja koja se tiču IT-a. Zbog toga ћu definitivno biti

iskustvo koje bih toplo preporučio svima koje tako nešto zanima jer na taj način ne samo da mogu pomoći nego mogu i upoznati nekog novog te dobiti uvid kako infrastruktura IT-a funkcioniра. No prije svega, garantiram, dobro ćete se zabaviti!

Autor teksta: Sven Kroflin

Sudjelovanje na konferenciji SRCE DEI 2022

Cilj je ove konferencije okupiti zainteresirane IT-stručnjake u području informacijsko-komunikacijskih tehnologija, i to iz sustava znanosti i visokog obrazovanja.

U suradnji s doc. dr. sc. Tomislavom Jakopcem i prof. dr. sc. Tatjanom Aparac-Jelušić sudjelovala sam na SRCE DEI – Danima e-infrastrukture. To je stručna konferencija koja se održavala 6. i 7. travnja 2022. godine u Zagrebu, u prostorijama Mozaik Event Centra i Sveučilišnog računarskog centra (SRCE). Cilj joj je okupiti zainteresirane IT-stručnjake u području informacijsko-komunikacijskih tehnologija, i to iz sustava znanosti i visokog obrazovanja. U Zagreb sam putovala sama autobusom 5. travnja kako bih 6. travnja izložila poster na temu *Model praktične nastave u kriznim situacijama*, koji je ujedno i jedan od intelektualnih rezultata projekta DECriS – *Digital Education for Crisis Situations: Times when there is no alternative*. U tom projektu sudjeluje nekoliko europskih sveučilišta, tako da

određeni dio rezultata istraživanja još nije gotov, uključujući i ovo istraživanje koje sam predstavljala u obliku poster-a (druga faza DECriS projekta). Nakon registracije u 9 sati odslušala sam vrlo zanimljivo predavanje belgijskog profesora na temu *Evolving as a Digital Scholar. Teaching and Researching in a Digital World*. Na simpatičan je način opisao pedagoški pristup i njegove agilne metode s naglaskom na instrucijskom dizajnu te naposljetku, važnost i mogućnost izbora digitalnih tehnologija u pogledu poučavanja, stavljajući pritom naglasak na korištenje audiomaterijala. Popodne je uslijedio ručak, nakon kojeg sam se susrela s doc. dr. sc. Kristinom Feldvari, koja također sudjeluje u projektu DECriS. Iako se Konferencija održavala na dvije lokacije (zgrade), ja sam poster

predstavljala u Mozaik Event Centru u kasnim poslijepodnevnim satima, komentirajući ga zajedno s prof. Feldvari. Na posteru su bili predstavljeni rezultati anketiranja studenata i poslodavaca u vezi s provođenjem praktične nastave (prakse). Ukupno je kontaktirano 8 studenata s Odsjeka za informacijske znanosti te 18 poslodavaca. Svima je bila zajamčena anonimnost. Projekt DECriS traje do kraja veljače 2023. godine. Na osnovi znanstvenih spoznaja tog istraživanja do kraja 2022. godine predložit će se i nacrt okvira provođenja online aktivnosti u sklopu praktične nastave u vremenima kada nije bilo alternative.

*Autor teksta:
Donata Szombathelyi
Autor fotografije:
doc. dr. sc. Kristina Feldvari*

Studentica Donata Szombathelyi uz poster na SRCE DEI 2022

Vrednovanje fonda knjižnice Pravnog fakulteta u Osijeku

Rezultati su se pokazali korisnima te su studenti naučili mnogo i usvojili korisne vještine.

Iako se takva vrsta rada može smatrati dosadnom, zbog mnoštva brojki i podataka, studenti su uvidjeli koliko je vremena i truda potrebno kako bi se obavio jedan manji dio posla, koji se inače rutinski obavlja u jednoj knjižnici svake dvije do tri godine.

U ljetnome semestru 2022. studenti 1. godine Diplomskog studija informatologije proveli su vrednovanje zbirke knjižnice Pravnog fakulteta u Osijeku pod vodstvom prof. dr. sc. Kornelije Petr Balog, u sklopu kolegija Vrednovanje informacijskih ustanova. Tema projekta bila

je vrednovanje fonda knjižnice PRAVOS te pisanje prispadajućeg izvješća. Projekt se odvijao u dvije temeljne faze, a to su izrada tablica vrednovanja i pisanje samog izvješća. Studenti su bili podijeljeni u par skupina, od kojih je većina izradivala tablice vrednovanja za studije

koji se izvode na Pravnome fakultetu, poput integriranog studija, stručnog upravnog studija te doktorskog studija, dok je jedna skupina pisala ukupno izvješće o projektu, koje je prikazalo rezultate vrednovanja. Cilj i svrha tog projekta bila je provesti vrednovanje zbirke građe koju

knjižnica Pravnog fakulteta posjeduje te tako utvrditi u koliko mjeri knjižnica sudjejuje i podupire obrazovanje svojih studenata. Studenti koji su bili zaduženi za izradu tablica vrednovanja građe u određenom razdoblju prikupljali su obveznu i izbornu literaturu propisanu za svaki kolegij, uz suradnju i redovite konzultacije s knjižničarkom knjižnice na Pravnom fakultetu u Osijeku Ljiljanom Siber. Studenti su do potrebnih informacija dolazili preučavajući katalog knjižnice, opise i upute za svaki kolegij na svakom studijskom programu te baze podataka na koje je knjižnica pretplaćena ili kojima se može pristupiti

pomoću nacionalne licence. Nakon što su prikupljene sve potrebne informacije i tablice vrednovanja te zbirke poprimile svoj završni oblik, uslijedilo je pisanje izvješća. Studenti su se suočili sa svakojakim poteškoćama, poput nedosljednosti podataka do kojih su mogli doći te prvenstveno manjka iskustva pri organizaciji takvih podataka i samog pisanja izvješća za takve vrste radova i projekata. Gospođa Siber pružila je dobre savjete studentima, a prof. Petr takoder je savjetovala studente i naglasila koliko je takav rad važan za svaku knjižnicu ili pak informacijsku ustanovu. Rezultati su se pokazali korisnima te

su studenti naučili mnogo i usvojili korisne vještine. Iako se takva vrsta rada može smatrati dosadnom zbog mnoštva brojki i podataka, studenti su uvidjeli koliko je vremena i truda potrebno kako bi se obavio jedan manji dio posla, koji se inače rutinski obavlja u jednoj knjižnici svake dvije do tri godine. Svaka fakultetska knjižnica, s mnoštvom svojih usluga i aktivnosti, ima važnu ulogu u obrazovnom procesu studenata, pa je uvijek dobro kada studenti iskuse što zapravo znači i obuhvaća posao stručnog knjižničara.

Autor teksta:
Izabel Zdravčević

Filozofijada 2022

U radu se istraživala svijest studenata dvaju visokih učilišta u Osijeku (Filozofski fakultet Osijek i Pravni fakultet Osijek) kvantitativnom metodom online ankete, dok smo kvalitativnom metodom komparativne analize uspjeli istražiti i objasniti koji su to zakonski okviri kibernetičke sigurnosti i zaštite osobnih podataka, kako na nacionalnoj tako i na međunarodnoj razini.

Nakon dugogodišnje tradicije održavanja te stanke u od dvije godine Filozofijada se u 2022. vratila na velika vrata. Za čitatelje koji nisu upoznati s terminom Filozofijada je društveno-sportski događaj koji svake godine

na drugoj lokaciji okuplja sve filozofske i filološke fakultete iz regije. Tako nas je put ove godine odveo u Sjevernu Makedoniju, točnije u Ohrid. No najprije treba pojasniti da su pripreme krenule još početkom godine sa samim pri-

javama za aktivne i pasivne sudionike. Mjesta su populirana relativno brzo, nakon čega je uslijedilo plaćanje troškova putovanja, smještaja i punog pansiona. U međuvremenu su se naši sportski timovi ažurno pripremali,

a najočekivaniji trenutak svakog prijavljenog studenta napokon je došao 2. svibnja. Dan kada se 99 studenata Filozofskog fakulteta okupilo iza kafića Kayenn i krenulo na putovanje dugo 12 sati. Krenuli smo u večernjim satima i otrpilike od prvog zavoda jedva čekali onaj zadnji u Ohridu. Putovanje samo po sebi možete zamisliti kako je prošlo, puno žaljenja, puno smijanja i puno glava koje padaju na prozor ili najbližeg kolegu pokušavajući uhvatiti koji trenutak sna. No svaka je muka vrijedila kada smo u

ranojutarnjim satima ugledali predivnu prirodu Makedonije. Prizor planinskih lanaca zajedno s izlaskom sunca barem nas je na trenutak natjerao da zaboravimo na naše iskrivljene vratove i smrznuta tijela. Nakon toga je uslijedio trenutak koji svaki Slavonac jako dobro poznaje. Trenutak kada ugledaš veliko tijelo vode i obvezno iskoristiš vokativ tog tijela vode. U tom smislu kroz bus se samo moglo čuti „Oj, ej, eno jezera!“ Nedugo zatim već smo bili ispred našeg hotela Desaret, uz koji pove-

zujemo sva sjećanja Filozofijade '22. O samom hotelu neću previše duljiti, samo ću reći da nam je njegovo stanje omogućilo jači imunitet i inovativniji način upoznavanja. Jer zašto bi upoznavanje započeli s dosadnim i izlizanim pitanjima kao što su: „Što studiraš?“, kada svi znamo da se prava priateljstva grade na upoznavanjima koja počinju s: „Jel' vi imate tople vode za tuširanje?“. Odgovor je uvijek bio ne, pa nam je tako bez tople vode i grijanja preostalo jedino da pronađemo alternativne na-

Ekipa na Filozofjadi 2022.

čine zagrijavanja. Prvi je od njih, naravno, bilo sudjelovanje ili navijanje na raznim sportskim događajima koja Filozofijada nudi. Na prostorima hotela odvijalo se sve –od odbojke, košarke, nogometa, stolnog tenisa do šaha, kvizova i debata, tako da bismo dane provodili na nekim od lokacija gdje su se odvijale navedene aktivnosti, a noću bismo u prizemlju ili podrumu hotela započeli zagrijavanje na drugi način. Nakon nekoliko takvih dana bilo je vrijeme da vidimo nešto izvan samog Desareta,

pa smo se brodom uputili prema manastiru sv. Nauma, gdje smo proveli prelijepo popodne okruženi predivnom prirodom, Ohridskim jezerom i u jednom trenutku paunovima. Nakon kratkog razgledavanja bilo je vrijeme da se vratimo našim rutinama druženja i aktivnosti. Dan za danom naša ženska odbojkaška ekipa oduševljavala nas je na utakmicama, a zadnji dan prije puta učinile su nas ponosnima osvojenim trećim mjestom. No one nisu jedine koje su obogatile kolekciju pehara Filozofskog

fakulteta, već je tom cilju pri-donio i Braslav Pervan, koji je osvojio pehar u šahov-skom natjecanju. I tako je prošla Filozofijada. Nova pri-jateljstva su stvorena, a ona star-a postala su još čvršća. Stvorene su i nezaboravne uspomene koje ćemo prepri-čavati svima koji nas još žele slušati dok napokon i oni ne shvate da se sljedeće godi-ne moraju pridružiti.

*Autor teksta i fotografije:
Stella Fleiss*

Ženska odbojkaška ekipa i Braslav Pervan

Gostujuće predavanje o Cyber sigurnosti u GISKO-u

ICHIP se bavi slučajevima hakiranja i povrede osobnih podataka, kao i drugih vrsta kriminalno kažnjivih aktivnosti na internetu, na internacionalnoj razini, što obuhvaća i Hrvatsku. Danas je pitanje sigurnosti na internetu nešto o čemu nerijetko razmišljamo iako je lako zaboraviti koliko ranjivi možemo biti koristeći internet, a pogotovo društvene medije.

Dana 23. ožujka 2022. studenți prve godine diplomskog studija smjerova Informatologija, Nakladništvo i Informacijska tehnologija odazvali su se na poziv na predavanje *American Corner Osijek* u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek. Predavanje je bilo otvoreno te su prisustvovali i učenici srednjih škola, koji su uz naše studente bili jako zainteresirani za temu kiberne-tičke sigurnosti (*Cyber Security*), odnosno sigurnosti na internetu. U prostorije *American Cornera* stizalo se u 11 sati te je gospodin Thomas Dougherty prvo predstavio sebe i svoje suradnike iz US Embassy u Zagrebu. Prvotno se osvrnuo na to kako je prvi put posjetio Osijek te mjesto odakle mu sežu obiteljski ko-rijeni Čazmu. Uz humor i kratke anegdote opisao je svoje radno mjesto kao odvjetnika u američkom *Department of Justice* te odvjetnika suradnika u ICHIP-u (*International*

Studenti diplomskog studija uz gospodina Dougherty-ja

Computer Hacking & Intellectual Property) za područje središnje i istočne Europe. Uz prezentaciju je objasnio kako funkcioniра pravni sustav u SAD-u te koje su prednosti i slabe strane rada u struci i sustavu općenito. Usporedio ga je s hrvatskim pravnim sustavom ističući kako je važno razumjeti na kojoj razini ICHIP djeluje te kako je važno surađivati s Europom i ovdašnjim ambasadama. Usljedio je dio

predavanja koji je najviše zanimalo studente i učenike – što točno radi ICHIP i kako je Cyber sigurnost postala toliko važna u pravnome sustavu diljem svijeta. ICHIP se bavi slučajevima hakiranja i povrede osobnih podataka, kao i drugih vrsta kriminalno kažnjivih aktivnosti na internetu, na internacionalnoj razini, što obuhvaća i Hrvatsku. Također, bave se i slučajevima zlouporabe i povrede intelektualnih i srodnih prava

što se *online* aspekta tiče, koji se nerijetko odražavaju i u stvarnome životu. Pojasnio je kako je danas, uz rapidan razvoj tehnologije i interneta, vrlo lako postati žrtvom hakiranja i drugih načina prevare i zlouporabe osobnih podataka i sadržaja te savjetovao kako se osigurati protiv istih. Naveo je nekoliko taktika koje su najčešće u takvim slučajevima te istaknuo važnost internacionalne intervencije i unapređivanja daljnje suradnje pravnih sustava raznih država u svijetu. Kako je to korisna i zanimljiva te-

matika, na kraju predavanja prisutni studenti i učenici mogli su postaviti pitanja gosp. Doughertyju. Većina pitanja fokusirala se na aspekt obrazovanja i napredovanja ako se netko želi baviti kiberetičkom sigurnošću u pravnom sustavu te koliko je zaista plodonosna suradnja država po tome pitanju. Na svako pitanje gosp. Dougherty dao je brz i dovitljiv odgovor. Na kraju je napomenuo da bi ponovno rado posjetio Osijek i *American Corner*. Što na kraju možemo zaključiti? Danas je pitanje sigurnosti

na internetu nešto o čemu nerijetko razmišljamo te ako ne pazimo na svoje podatke, posljedice se mogu odraziti i u stvarnome životu. Korisno je razumjeti tematiku iz perspektive nekoga tko nije nužno programer niti se bavi tehničkim aspektom istoga, nego djeluje kao predstavnik pravnog sustava i pojedinac je koji potiče raspravu i važnost edukacije.

*Autor teksta i fotografije:
Izabel Zdravčević*

Obilježavanje Svjetskog dana Alzheimerove bolesti na FFOŠ-u

Nastavnici i studenti Filozofskog fakulteta sudjelovali su u nizu zanimljivih aktivnosti organiziranih u okviru znanstvenog projekta prof. dr. sc. Sanjice Faletar pod nazivom Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica.

Filozofski fakultet Osijek, u suradnji sa Ženskom udružom „IZVOR“ te uz podršku KBC-a Osijek i Gradskog društva Crveni križ, obilježio je 21. rujna 2022. Svjetski dan Alzheimerove bolesti. Budući da je Alzheimerova bolest poprimila pandemjske razmjere te je pored

zdravstvenog postala i socijalni i društveni problem sa značajnim finansijskim posljedicama na naše društvo, cilj je ovog obilježavanja bio upoznati javnost s tom bolescu te smanjiti društvenu stigmatizaciju oboljelih. Budući da Fakultet svojim znanstveno-istraživačkim i nastavnim

radom pokušava pridonijeti rješavanju prepoznatih društvenih problema te unaprijediti kvalitetu života u lokalnoj zajednici, nastavnici i studenti Filozofskog fakulteta sudjelovali su u nizu zanimljivih aktivnosti organiziranih u okviru znanstvenog projekta prof. dr. sc. Sanjice Faletar

pod nazivom *Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica*. Na Trgu slobode građanima je podijeljen edukativni i promotivni materijal, a brojni su zainteresirani građani imali priliku razgovarati sa stručnjacima te od njih dobiti korisne savjete i informacije. Na završnoj konferenciji ESF-projekta Ženske udruge „IZVOR“ Razvoj mreže usluga za život u zajednici predstavljena je brošura *Glas i podrška starijima* te online registrar pružatelja socijalnih usluga u čijem su nastanku sudjelovali nastavnici i studenti Odsjeka za informacijske znanosti. U popod-

nevnim satima, u dnevnom boravku udruge Aktivni umirovljenici Osijek, program je završio izvrsno posjećenom radionicom *Brain aerobics*, u kojoj su sudjelovali studenti Odsjeka za informacijske znanosti i Odsjeka za psihologiju. Na radionici su se radili zadaci koji su poticali aktivno razmišljanje i brzinu reakcije. Nakon završetka umirovljenici su rekli da žele još i da se svakako takav program ponovi.

Autor teksta: Eva Stojić

Autor fotografije: prof. dr. sc. Sanjica Faletar

Studenti na Trgu slobode u Osijeku

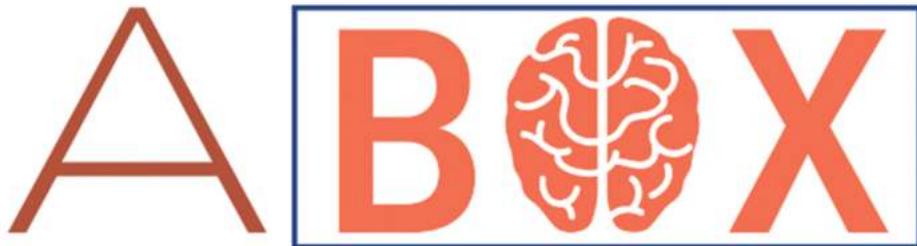

Radionica u dnevnom boravku udruge Aktivni umirovljenici Osijek, u sklopu projekta Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica

Projekt A-box

Naši su studenti, uz vodstvo doc. dr. sc. Josipe Selthofer, izrađivali dizajn za logotip kutije, odnosno A-box, te igre u sklopu paketa aktivnosti za osobe s demencijom i poteškoćama pamćenja, uz prelamanje edukativnih materijala (pet priča) za knjižicu u programu

InDesign.

A-box logo (prosljedila doc. dr. sc. Josipa Selthofer)

Oko 47 milijuna ljudi u svijetu boluje od demencije, a taj će broj do 2050. godine narasti na više od 115 milijuna. U Hrvatskoj ima oko 87 000 oboljelih. Jedan od prvih i najuočljivijih simptoma demencije jest slabljenje pamćenja, a s napretkom bolesti dolazi do slabljenja drugih kognitivnih sposobnosti te narušavanja psihičkog i fizičkog zdravlja. Današnja istraživanja pokazuju kako treninzi doprinose boljem općem kognitivnom funkcioniranju, učinkovitijem pamćenju, očuvanju jezičnih sposobnosti i blagom usporavanju napretka simptoma bolesti kod osoba s blagim i srednjim stupnjem demencije. U Republici Hrvatskoj

još ne postoje programi kojima bi se osigurala pomoć oboljelim osobama, a njegovatelji su često prepusteni sami sebi u osmišljavanju i provođenju vježbi. Stoga smišljajući zadatke i stvarajući ove priče, cilj uključenih u projekt bio je osmisлитi vježbe kojima bi se mogle koristiti upravo osobe s blagim kognitivnim poteškoćama, kao i one s demencijom. I tako je nastao A-box, knjiga priča o jednom ubičajenom danu čiji je cilj, kroz vježbu i druženje sa skrbnicima i njegovateljima, održati kognitivnu funkcionalnost oboljelih osoba. Kutija s materijalima koji potiču afirmaciju očuvanih sposobnosti kroz razli-

čite aktivnosti i koja ujedno predstavlja početak, polaznu točku, točku A, u promišljanju novih načina kvalitetnog provođenja zajedničkog vremena, nazvana je stoga A-box. Naši su studenti, uz vodstvo prof. dr. sc. Josipe Selthofer, tijekom ljetnog semestra izrađivali dizajn za logotip kutije, odnosno A-box, te igre u sklopu paketa aktivnosti za osobe s demencijom i poteškoćama pamćenja, uz prelamanje edukativnih materijala (pet priča) za knjižicu u programu *InDesign*. Jedna skupina studenata radila je na materijalima za igru (slike, novčanice, sat itd.) i dizajn logotipa, dok se druga bavila prelamanjem tekstova i sce-

narija koji su bili namijenjeni upravo edukativnoj knjižici. Stoga je cilj ovoga projekta i osnaživanje stručnjaka i njegovatelja u suočavanju s tijekom i posljedicama bolesti kod oboljelih i bliskih osoba, s naglaskom na zajedničko kvalitetno vrijeme. Predviđeno je trajanje projekta 4 godine, a svake godine izradivat će se novi materijali koji sadrže raznovrsne vježbe i koji će nadalje biti predstavljeni na godišnjoj edukativnoj konferenciji o Alzheimerovoj bolesti s međunarodnim sudjelovanjem (EdukAl). Dakle

edukativna knjižica i materijali *A-box-a* nastali su trudom velikog broja ljudi – pacijentata Zavoda za biologisku psihijatriju i psihogerijatriju Klinike Vrapče, studenata Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, naših studenata Diplomske studije nakladništva i mentorstva prof. dr. sc. Josipe Selthofer. Također, mr. spec. Draženka Topolnjak-Pavišić bila je inspiracija za razvoj priča, dok je naša prof. dr. sc. Sanjica Faletar entuzijastično povezala Zagreb i Osijek te omogućila finalizaciju

A-boxa. Naši studenti izvršili su dizajniranje i osmišljavanje ovih materijala te uspješno predložili finalne ideje, koje su dalje prihvaćene od strane projekta. Imali su priliku iskusiti kreativan proces dizajniranja logotipa, materijala i idejnih rješenja, dodatno se educirati o demenciji i sličnim bolestima te uvidjeti rješenja i načine na koje mogu pomoći osobama oboljelim od demencije i podizati svijest o problematici.

*Autor teksta:
Izabel Zdravčević*

Uspješni studenti

Svake godine Filozofski fakultet nagrađuje svoje najuspješnije studente.

Pohvale i nagrade studentima

Studenti s našega Odsjeka vrlo su marljivi i vrijedni, postižu odlične uspjehe ne samo na studiju nego i u brojnim izvannastavnim aktivnostima. Ove godine oni najuspješniji dobili su vrlo cijenjene nagrade.

Već tradicionalno par studenata s našega Odsjeka iznimno su uspješni te njihov trud i kompetencije postaju prepoznati i nagrađeni. Tako je pohvalu za završen prediplomski studij *summa cum laude* – najveću pohvalu za akademski uspjeh – za postignut prosjek ocjena 4,9 dobila **Ena Maurus**, studentica Diplomskog studija informacijske tehnologije i nakladništva. Također, **Marija Milošević**, studentica Diplomskog studija informatologije i informacijske tehnologije dobila je navedenu pohvalu. Zatim pohvalu za izvannastavne aktivnosti na Dan fakulteta (10. veljače 2022.) dobila je **Donata Szombathelyi**, studentica Diplomskog studija informacijske

tehnologije i nakladništva, a Dekanovu nadgradu dobila je studentica Preddiplomskog studija informatologije **Bernarda Bošnjak** za postignut prosjek ocjena 4,8. Iako se takve pohvale primaju na temelju prosjeka, sve kolegice iznimno su aktivne što se tiče i ostalih relevantnih događanja na Fakultetu, poput konferencija iz područja informacijskih znanosti i tehnologija, članstva u studentskom klubu „Libros“ te demonstriranja na raznim kolegijima. Čestitke dragim kolegicama i *ex-celsior!*

*Autor teksta:
Izabel Zdravčević*

Uspješni studentski radovi

Svake godine studenti s našeg Odsjeka završe svoje studije s iznimno kvalitetnim završnim i diplomskim radovima; ova godina nije izuzetak. Sve znanje akumulirano tijekom studija prikazano je upravo u radovima studenata, koji itekako zaslužuju pohvalu. U nastavku otkrijte koji su studenti napisali izvrsne završne i diplomske radove i iz kojih područja.

Studentica Iva Horvat, pod vodstvom mentorice doc. dr. sc. Milijane Mićunović, napisala je diplomski rad na temu percepcije automatizacije i robotizacije i njihova utjecaja na tržište rada.

Sažetak

Rad se bavi temom Četvrte industrijske revolucije i utjecaja automatizacije i robotizacije na tržište rada, odnosno na prirodu rada i radno pravo te pitanjem kako mladi percipiraju navedene promjene. Metodom anketiranja ispitani su percepcija, stavovi i uvjerenja mladih po pitanju utjecaja Četvrte industrijske revolucije na tržište rada te promjena koje tržište rada doživljava uslijed disruptivnih trendova uzrokovanih procesima automatizacije i robotizacije. Rezultati su pokazali kako mladi uglavnom smatraju da će automatizacija i robotizacija dovesti do gubitka velikog broja postojećih radnih mjesta, ali isto tako i do stvaranja novih poslova te su uglavnom spremni učiti tijekom cijelog radnog vijeka i u skladu s time usvajati nove vještine potrebne za promjenjivo tržište rada. Cilj je rada identificirati i opisati percepciju, stavove i uvjerenja mladih, konkretno stu-

denata diplomskih studija i apsolvenata Sveučilišta u Osijeku, po pitanju disruptivnih promjena Četvrte industrijske revolucije koje mijenjaju tržište i prirodu rada jer upravo oni čine radnu snagu koja izlazi na tržište rada i koja će (ne)izravno biti zahvaćena trendovima automatizacije, robotizacije i drugim tehnološkim promjenama. Svrha je rada pružiti dublji uvid u promjene na tržištu rada nastale pod utjecajem tehnoloških trendova Četvrte industrijske revolucije, kao i uvid u način na koji mladi percipiraju navedene promjene. Rad se temelji na kritičkom pregledu i analizi recentne literature i istraživanja u području Četvrte industrijske revolucije, automatizacije, robotizacije, tržišta rada i prirode rada te opisuje i analizira osnovna problemska pitanja u domeni njihova međusobnog odnosa i utjecaja.

Studentica Bernarda Bošnjak svoj je preddiplomski studij uspješno zaključila radom na temu Metapodatkovnih standarda Kongresne knjižnice pod vodstvom mentora izv. prof. dr. sc. Borisa Bosančića.

Sažetak

Svrha je ovoga rada dati povjesni prikaz razvoja metapodatkovnih standarda Kongresne knjižnice koji su značajni za knjižničarstvo. Rad se bavi standardima MARC-om, MARCX-

ML-om, MODS-om, METS-om te se na kraju spominju i ostali standardi koje Kongresna knjižnica održava, ali nisu toliko značajni za knjižničarstvo. Metapodatkovni standardi definiraju se kao dokumenti uz koje se uspostavlja zajedničko razumijevanje i strukturiranje podataka. Budući da se rad temelji na metapodatkovnim standardima Kongresne knjižnice, predstavljen je značaj i utjecaj Kongresne knjižnice u svijetu knjižničarstva. Kongresna knjižnica objavljivanjem MARC-a 1966. godine uvela je velike promjene u knjižnični sustav i to je bio prvi pokušaj strojno čitljivog katalogiziranja. MARC je ostvario veliki uspjeh, no s vremenom je zastario i postao prekompliciran, pa je stoga Kongresna knjižnica odlučila objaviti dva nova standarda: MARCXML i MODS. Pomoću MARCXML-a moglo se upravljati MARC-podacima u XML-okruženju, a MODS se počeo koristiti za potrebe jednostavnijeg opisivanja digitalnih objekata rabeći nazive elemenata na prirodnom jeziku iz znatno reduciranih skupa elemenata iz MARC 21. METS je još jedan od važnijih standarda knjižničarstva kojim se opisuju složeni objekti digitalne knjižnice. Na kraju rada ukratko su predstavljeni i drugi metapodatkovni standardi koje je Kongresna knjižnica objavila ili ih održava, a to su MADS, BIBFRAME, EAD, VRA Core i PREMIS.

Studentica Ena Maurus, pod vodstvom mentorice doc. dr. sc. Milijane Mičunović, napisala je završni rad na temu Duboke i mračne strane interneta te tako uspješno zaključila Preddiplomski studij informatologije.

Sažetak

Cilj je ovog rada prikazati glavne značajke, sadržaj i pristup dubokom i mračnom webu i dati primjere tih dvaju dijelova interneta. World Wide Web sastoji se od tri dijela, odnosno čini ga površinski web, duboki web i mračni web. Površinski web je vidljivi ili indeksirani web, dostupan je svim korisnicima putem standardnih preglednika i tražilica. Nevidljivim dijelom weba smatra se duboki i mračni web, neindeksirano područje kojemu se može pristupiti putem određenim preglednikom, tražilicama i softverom. Standardne tražilice ne mogu vidjeti niti dohvatiti sadržaj na dubokom webu jer te stranice ne postoje sve dok se dinamički ne stvore kao rezultat određenog pretraživanja. Duboki web pohranjuje svoj sadržaj u pretraživi dio baza podataka, gdje samo dinamički daju rezultate kao odgovor na izravan zahtjev. Sadržaj na dubokom webu može se podijeliti na četiri kategorije – ko-

mercijalne i državne baze podataka, intranet, društveni mediji te posebne zbirke koje čine pravne, akademske i istraživačke, znanstvene i tehničke, medicinske i knjižnične baze podataka. Najpoznatija je tražilica dubokog weba DuckDuckGo. Mračni web je dio dubokog weba, a njegove su stranice skrivene kako bi se osigurala povjerljivost i anonimnost. Mračni web sinonim je za ilegalne aktivnosti, međutim koriste ga svi koji žele pretraživati anonimno i privatno, bez obzira je li svrha ilegalna ili legalna. Mračnom webu može se pristupiti putem decentraliziranih, anonimiziranih čvorova na brojnim mrežama poput Tor softvera (The Onion Router), I2P mreže (Invisible Internet Project) te Free-net platforme.

Student Filip Omazić svoj je diplomski rad napisao pod vodstvom mentora doc. dr. sc. Tomislava Jakopca, a tema njegova završnog rada bilo je Agregiranje sigurnosti ranjivosti sustava za uređivanje poslužitelja sadržaja (CMS).

Sažetak

Razmjena podataka i informacija na internetu većinom se provodi ispod prosječnom korisniku vidljivog dijela, a koji najčešće dohvaća informacije putem mrežnih stranica. Mrežne stranice često su izrađene koristeći kodiranje odnosno ručno kreiranje, no s vremenom raste i popularnost sustava za upravljanje sadržajem (Web Content management system – CMS ili WCMS) za mrežna mjesta. Takvi sustavi revolucionarizirali su izrade mrežnih stranica jer najčešće ne zahtijevaju znanje o kodiranju, već samo jednostavnu uspostavu i izmjenjivanje te premještanje segmenata stranice klikovima i jednostavnim unosom teksta, sve bez kodiranja i znanja o programiranju. Jednostavnost te vrste postaje iznimno poznata te se CMS-sustavi implementiraju na velikom dijelu mrežnih stranica na internetu. Kibernetička sigurnost po svojoj prirodi uvijek traži gdje može popraviti sigurnosne ranjivosti i pružiti zakrpe, pa se isto tako dotiče sustava za upravljanje sadržajem zbog njihove poznatosti i količine ranjivosti koju posjeduju. S obzirom na to da se radi o većoj količini ranjivosti, potrebno je pobrinuti se da CMS-ovi generalno budu sigurniji, neovisno o vrsti i imenu CMS-a, ali s pružanjem veće pažnje poznatijim sustavima za uređivanje sadržaja. S druge strane napadači često traže ranjivosti koje će im na lak način dati što više ovlasti i stoga pregledavaju repozitorije programa koji iskorištavaju ranjivosti i baze podataka koje opisuju te iste ranjivosti pa na lak način, često pokretanjem jedne jednostavne programske skripte, dobivaju ulaz u sustav. Opasnost dodatno raste kada se radi o lančanim napadima za istu ranjivost kod sustava s istim ranjivim programskim rješenjem. Ovaj rad prikazuje trenutne probleme s kojima se sigurnost CMS-sustava suočava i predstavlja platformu za detekciju i agregaciju ranjivosti na nemametljiv način te se dotiče načina na koji stručnjaci za kibernetičku sigurnost utvrđuju ranjivosti za CMS-ove.

Studentica Tomislava Žilić svoj je diplomski rad napisala pod vodstvom prof. dr. sc. Sanjice Faletar na temu Znanje i percepcija studenata informatologije o Alzheimerovoj bolesti.

Sažetak

Alzheimerova bolest jedan je od značajnijih javnozdravstvenih problema u suvremenom društvu, a broj osoba oboljelih od te bolesti u svijetu ubrzano se povećava, što donosi sve veće medicinske, ekonomiske i društvene izazove. U Republici Hrvatskoj još uvijek ne postoji odgovarajući zdravstveni, socijalni, pravni i informacijski sustav podrške za osobe s Alzheimerovom bolešću i njihove obitelji te se one susreću s brojnim problemima. Primjerice imaju

jako puno pitanja, a ne znaju gdje potražiti odnosno kome se mogu obratiti za odgovore. Zbog nedostatnih smještajnih kapaciteta i ustanova za skrb većina osoba s Alzheimerovom bolešću nije adekvatno zbrinuta te se o oboljelima u pravilu brinu neformalni njegovatelji, članovi njihovih obitelji. Antidementivi ne nalaze se na A listi lijekova (što znači da nisu besplatni) te su oboljeli i njihove obitelji često stigmatizirani, osamljeni i

društveno isključeni. Do sada je provedeno tek nekoliko domaćih istraživanja na temu poznavanja Alzheimerove bolesti, i to među studentima medicine i medicinskim osobljem. Istraživanje predstavljeno u ovom radu prvo je istraživanje koje se bavilo znanjem budućih knjižničara o Alzheimerovoj bolesti i njihovom percepcijom knjižničnih usluga za osobe s demencijom. U ovom se diplomskom radu predstavljaju rezultati istraživanja provedenog s ciljem utvrđivanja znanja studenata informatologije o Alzheimerovoj bolesti te njihove percepcije uloge narodnih knjižnica u pružanju knjižničnih usluga osobama oboljelim od Alzheimerove bolesti i drugih demencija i članovima njihovih obitelji.

Istraživanjem se pokušalo odgovoriti na sljedeća istraživačka pitanja:

1. U kojoj su mjeri studenti informatologije upoznati s Alzheimerovom bolešću (ADKS)?
2. Postoji li razlika u znanju o Alzheimerovoj bolesti između ispitanika koji su se ranije susreli s tom bolešću i onih koji se do sada nisu susreli s njom?
3. Kako studenti informatologije percipiraju zadataču knjižnica u odnosu na osobe s Alzheimerovom bolesti i njihove neformalne njegovatelje?
4. Jesu li studenti informatologije pripremljeni za rad s osobama s AB-om u knjižnicama?

Istraživanje je provedeno od veljače do travnja 2022. godine. Podaci su prikupljeni pomoću *online* i tiskanog upitnika. U istraživanju je korištena skala znanja o Alzheimerovoj bolesti (Alzheimer's Disease knowledge Scale, ADKS), koja se sastoji od 7 domena i 30 čestica. Od ukupno 287 studenata informatologije upisanih na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku i Sveučilištu u Zadru akademske godine 2021./2022. u istraživanju je sudjelovalo 183 studenta, što predstavlja odaziv od 63,76%. Rezultati istraživanja pokazali su nesigurnost i relativno slabo znanje o Alzheimerovoj bolesti (35,87% točnih odgovora prema ADKS skali). Ispitanici su najviše znanja pokazali u domeni liječenja i upravljanja, a najmanje u domeni faktora rizika. Istraživanje je utvrdilo da ispitanici koji su bili u kontaktu s osobama s Alzheimerovom bolešću u pravilu bolje poznaju bolest. Također, ispitanici su studenti pokazali visok stupanj slaganja s većinom izjava koje se odnose na uključivanje narodnih knjižnica u izgradnju demenciji prijateljskih zajednica kroz izgradnju specijalnih zbirki, ponudu prilagođenih programa i uključivanje osoba s demencijom u kulturni život zajednice te informiranje i senzibilizaciju javnosti o toj bolesti, a u svrhu njezine društvene destigmatizacije. Konačno, studenti smatraju kako nisu spremni niti dovoljno obučeni za rad s osobama s Alzheimerovom bolešću.

Intervju s prof. dr. sc. Sanjicom Faletar

Prof. dr. sc. Sanjica Faletar na FFOS-u je već duži niz godina. Uz kolegu Baloga dobitnica je nagrade za izvrsnost u znanosti, koju su primili 2021., te je od ak. godine 2022./2023. voditeljica Odsjeka za informacijske znanosti na našem Fakultetu. U nastavku donosimo intervju.

Za početak, hvala Vam na odvojenom vremenu! Možete li se ukratko predstaviti studentima koji Vas još dovoljno ne poznaju?

Hvala Vama na pozivu! Pred-diplomski studenti obično me upoznaju već prve godine svoga studiranja jer im predajem kolegije *Osnove informacijske djelatnosti* i *Uvod u muzeologiju*. Nakon toga ponovno se susrećemo tek na diplomskom studiju, na kolegijima *Upravljanje zbirkama u informacijskim*

ustanovama i *Arhitektura baštinskih ustanova*. Na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Osijek radim od prosinca 2001. te sam svjedočila razvoju našeg Odsjeka od malene Katedre za knjižničarstvo do visokorazvijenog Odsjeka sa široko postavljenim studijskim programima koji obrazuje stručnjake neophodne u suvremenom društvu koje svoj razvoj temelji na informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji te informacijama.

Jeste li u srednjoj školi već imali ideju čime biste se voljeli baviti u budućnosti? Kako biste opisali sebe kao srednjoškolku?

Razdoblje srednjoškolskog obrazovanja s jedne strane ponajviše pamtim po druženjima i širokom krugu prijatelja, a s druge strane po čitanju u slobodno vrijeme. Obožavala sam čitati kako obveznu lektiru tako i knjige koje sam sama birala i pronalazila u knjižnici. Pred kraj gimnazije odlučila sam da želim studirati engleski jezik i književnost (zbog ljubavi prema lijepoj književnosti) te bibliotekarstvo i muzeologiju, što je u tom trenutku bilo moguće jedino na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Što Vam je bilo najzanimljije, a što najmonotonije tijekom studiranja?

Na studiju su mi najmanje zanimljivi bili sadržaji iz područja programiranja (još uvjek pamtim vježbe iz Tur-

bo *Pascala*) i klasifikacije. A interesantno je kako su prve vježbe koje sam predavala kada sam počela raditi na Fakultetu bile upravo vježbe iz Knjižničnih klasifikacijskih sustava... Najviše sume zanimali kolegiji vezani uz knjižnične/muzejske korisnike i društvenu zadaću baštinskih ustanova.

Jeste li željeli raditi kao profesorica? Što Vas je privuklo tom zvanju?

Tijekom studiranja sam željela raditi isključivo u praksi, u knjižnici ili muzeju, i nisam razmišljala o nastavi. No Katedra za knjižničarstvo pri tadašnjem Pedagoškom fakultetu u Osijeku tražila je mlade asistente i znanstvene novake baš u vrijeme kada sam diplomirala te sam zahvaljujući svojoj mentorici prof. dr. sc. Tatjani Aparac-Jelušić dobila priliku okušati se u ovom poslu i zavoljeti ga. Sada se ne mogu zamisliti nigdje drugdje.

Kao profesorica koja našim studentima predaje osnovne, temeljne kolegije u vezi s našim područjem, možete

li se osvrnuti na današnje obrazovanje informacijskih stručnjaka naspram nekadašnjeg?

Iako je iskustvo studiranja i današnjim studentima sigurno često stresno, primjećujem veliku razliku u pristupu studiranju i načinu komuniciranja studenata s profesorima. Današnji su studenti puno opušteniji (ponekad mi se čak čini da ih ono što studiraju ne zanima) i manje usmjereni na akademski uspjeh. Često si dopuštaju puno više slobode u komunikaciji s nastavnicima. Velika je razlika i u organizaciji ispita jer u vrijeme mojeg studiranja nije bilo kolokvija i ispita smo polagali nakon dvosemestralnih kolegija. Velika je prednost današnjeg studiranja i mobilnost koja omogućuje studentima da pohađaju nastavu ili odrađe stručnu praksu u inozemstvu, što u moje vrijeme nije bilo moguće. Jedna od najvećih razlika, nevezana uz akademski karakter studiranja, jest činjenica da je moja generacija usmene ispite čekala u zadimljenim hodnicima jer je tada još bilo do-

pušteno pušenje u kabinetima i prostorijama fakulteta. Uh, sada se stvarno osjećam staro!

Čestitamo Vam na primitku nagrade za izvrsnost u znanosti, koju ste primili 2021. godine! Možete li nam reći za što ste ju primili te koliki Vam je ona poticaj za daljnji rad u struci?

Hvala Vam na čestitci! Bila mi je iznimna čast primiti nagradu za izvrsnost u znanosti (područje društvenih znanosti), koju Filozofski fakultet dodjeljuje svake tri godine na temelju tri kriterija: indeksiranost i citiranost objavljenih znanstvenih rada, ukupan broj i vrsta objavljenih znanstvenih rada te vođenje znanstvenih projekata. Bilo je to veliko priznanje za višegodišnji trud i znanstveno-istraživačke aktivnosti, čiji je glavni cilj ujijek bio pridonijeti rješavanju prepoznatih problema u lokalnoj zajednici. Neovisno o tome radilo se o informacijskim potrebama zatvorenika ili o knjižničnim uslugama za osobe s posebnim potrebama, u središtu mog

Radno mjesto sveučilišnog profesora uključuje raznolike obveze (nastavne, znanstvene, stručne) te je, kao i kod svake profesije, potrebno dobro utvrditi prioritete i razlučiti bitno od nebitnog te biti dobro organiziran. Meni su velika podrška moja četiri mušketira s kojima volim provoditi slobodno vrijeme u prirodi koja nas puni pozitivnom energijom.

znanstvenog interesa uvijek su krajnji korisnici (najčešće iz društveno isključenih skupina) i promišljanje kako im možemo pomoći i poboljšati kvalitetu njihova života. A kako je svaka nagrada istovremeno i velika odgovornost i obveza jer morate svojim radom pokazati da ste ju zaslužili, zajedno sa svojim kolegama, studentima i suradnicima (iz različitih znanstvenih disciplina, prakse i civilnog sektora) i dalje osmišljavam znanstvene projekte i aktivnosti koje imaju predznak društvene angažirnosti i odgovornosti.

Koje još projekte i istraživanja provodite?

Upravo je u tijeku trogodišnji znanstveni projekt *Izgradnja demenciji prijateljskih narodnih knjižnica*, koji finanсира Filozofski fakultet Osijek, a čiji je cilj istražiti teorijske i praktične pretpostavke za izgradnju demenciji prijateljskih narodnih knjižnica i zajednica te na temelju dobi-venih znanstvenih spoznaja, u strateškom partnerstvu sa zajednicom i zainteresiranim stručnjacima, pridonijeti podizanju kvalitete života osoba oboljelih od Alzheimerove bolesti u gradu Osijeku. Sudjelujem i u projektu *Digital Education for Crisis Situations: Times When There is no Alternative – DECriS*, koji se bavi izuzetno aktualnom problematikom digital-

nog obrazovanja (u kriznim situacijama). Jako je puno ideja za buduće projekte i sve samo čekaju svoje pravo vrijeme.

Zahtijeva li život i karijera znanstvenice i profesorice poput Vas mnogo odric-a-nja? Koliko Vam je teško uskladiti privatne i poslovne obveze?

Radno mjesto sveučilišnog profesora uključuje raznolike obveze (nastavne, znanstvene, stručne) te je, kao i kod svake profesije, potrebno dobro utvrditi prioritete i razlučiti bitno od nebitnog te biti dobro organiziran. Naravno, sve je lakše kad imate više radnog iskustva, no kada imate dobre suradnike, ništa nije teško. Samo nebo je granica. Meni su velika podrška moja četiri mušketira s kojima volim provoditi slobodno vrijeme u prirodi, koja nas puni pozitiv-

nom energijom.

S obzirom na Vašu karijeru i dostignuća, što biste savjetovali budućim informacijskim stručnjacima kada je u pitanju daljnje obrazovanje i traženje posla?

Svojim studentima uvijek savjetujem da u širokom području informacijskih znanosti što prije pronađu nišu koja ih zanima te se uključe u izvannastavne aktivnosti, programe mobilnosti i rad studentskog kluba „Libros“. Kod traženja posla, u izuzetno kompetitivnom okruženju u kojem živimo, iznimno je važno svako dodatno iskušto i vještina koju mogu stići volontiranjem ili na neki drugi angažirani način. Suvremeno je društvo nezamislivo bez informacijskih stručnjaka, na pravom ste mjestu!

*Intervju obavila:
Valentina Zakanj*

Intervju s Valentinom Junačko, zaposlenicom Knjižare „Nova“

Knjižarstvo je nakladnička grana koja prodaje i promovira nakladnička djela te ima važnu ulogu u nakladničkom svijetu. U nastavku slijedi intervju s Valentinom Junačko, zaposlenicom Knjižare „Nova“. Cilj je intervjeta prenijeti studentima informatologije informacije iz prve ruke o tome kako je raditi u jednoj knjižari, ali i upoznati ih s poznatom osječkom Knjižarom „Nova“.

Za početak, hvala Vam na izdvojenom vremenu za ovaj intervju! Možete li ukratko predstaviti sebe i svoje radno mjesto?

Prije svega, zahvalila bih što ste odabrali intervjuirati mene i čast mi je što će svojim radom u knjižari moći prenijeti nekome možda korisne informacije vezane uz naš rad i dugogodišnje poslovanje kojeg sam ja dio tek nekoliko godina. Moje ime je Valentina, a službeni naziv mog radnog mjeseta jest suradnik u prodaji, što bi u prijevodu značilo prodavač. Moj posao je pomoći kupcu u odabiru proizvoda iz našeg assortimenta, koji je poprilično širok kada bi se osvrnuli na mnoštvo knjiga i ostalih proizvoda u našoj knjižari.

Možete li nam reći neke osnovne informacije o Knjižari „Nova“?

Knjižara „Nova“ nalazi se

na glavnom osječkom trgu, a posluje već više od 30 godina. Jedna je od rijetkih nezavisnih knjižara u Hrvatskoj, a svojim dugogodišnjim poslovanjem prošle se godine i „okrunila“ nagradom za najbolju nezavisnu knjižaru u Hrvatskoj.

Što sve nudi Knjižara „Nova“? Po čemu je posebna?

Knjižara ima vrlo širok izbor naslova raznih izdavača di-

ljem Hrvatske i šire. Stoga se u knjižari mogu pronaći dječje knjige nakladnika Evenio, kriminalistički roman u nakladi Mozaik knjige i mnoge druge. Osim knjiga moći ćete pronaći i uredski materijal, torbe, ruksake, pernice te ostali školski pribor.

Svake godine svim roditeljima pružamo mogućnost predbilježbi kako bi svatko mogao na vrijeme osigurati sve potrebno za svoje dijete. Ove je godine kupovina radnih bilježnica dostupna i

na našoj web-stranici. Osim svega navedenog tijekom godine održavamo i promocije knjiga kako bi svim zainteresiranim pružili priliku bolje se upoznati s autorom određene knjige ili samo poslušati predstavljanje nekog novog naslova.

Je li potrebno neko prethodno iskustvo ili određene vještine za rad u knjižari?

Za rad u knjižari nije potrebno prethodno iskustvo, ali je ipak potrebna otvorenost, spremnost za učenje i komunikativnost. Ipak se radi o svakodnevnom poslu s ljudima, a svaki kupac voli dobru uslugu. Osobno sam svoj posao u knjižari započela kao studenica, gdje sam prethodno imala nešto iskustva u radu s ljudima, no zaista je potrebna samo volja i sve se ostalo može naučiti.

Što Vas najviše motivira na Vašem radnom mjestu i koje su to prednosti rada u knjižari?

Ono što mene motivira u radu u knjižari jest velika dostupnost naslova. Kako volim čitati, uvijek mi je drago kada dobijemo neki novi naslov, a ja ga mogu nekome preporučiti.

Koji su najveći izazovi s kojima ste se susretali na poziciji knjižara?

Od izazova bih prvenstveno navela nemogućnost zadovoljenja svakog pojedinca. Volim kada kupac izade sretan, no činjenica je da neće uvijek svatko biti zadovoljan, a to je nešto što se poboljšava radom i stjecanjem vještina.

U Knjižari „Nova“ našim studentima omogućeno je odradivanje stručne prakse. Što sve studenti mogu naučiti kod vas?

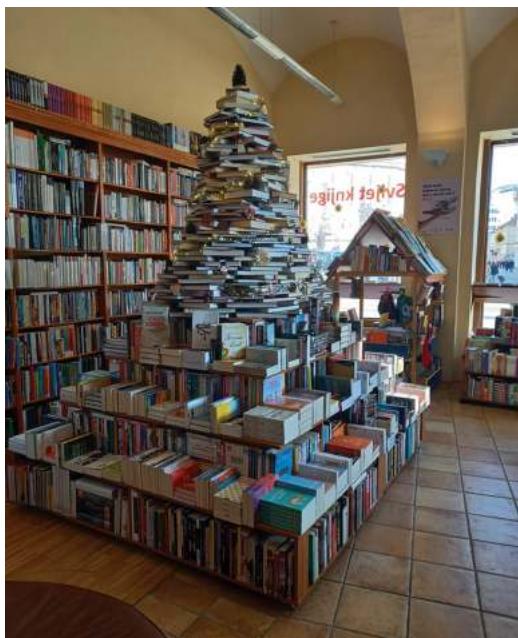
Svake nam godine dolaze studenti koji oda-beru našu knjižaru za odradivanje stručne prakse. Uvijek ih rado primimo i pokažemo

im svoj način poslovanja, upoznamo ih s pojedinostima svakodnevne prodaje te usluživanjem kupaca. Studenti informatologije kod nas se mogu upoznati s raznim nakladnicima, njihovim djelima te načinom na koji funkcioniра distribucija, prodaja i promocija nakladničkih proizvoda, što je vrlo korisno za njihovu struku.

S obzirom na digitalno doba u kojemu se nalazimo, često se u svijetu knjiga postavlja pitanje hoće li e-knjiga u potpunosti zamijeniti tiskanu knjigu. Za kraj, možete li nam reći koje je Vaše mišljenje o tome?

Za mene je tiskana knjiga nezamjenjiva, to mogu reći u ovom trenutku, no tko zna što se sve može promijeniti u budućnosti. Vjerujem i svjedočim činjenici da postoji još puno ljudi koji više vole držati knjigu u ruci nego čitati na ekranu.

*Intervju obavila:
Klara Krnjaković*

Knjižara Nova, Osijek

Gradska knjižnica Požega

Predstavljamo vam Gradsku knjižnicu Požega, koja je prošle i ove godine dodatno razvila svoje usluge i programe u renoviranom, suvremenom prostoru, po mjeri korisnika 21. stoljeća.

Gradska knjižnica Požega središnja je narodna i matična knjižnica Požeško-slavonske županije. Osnovana je 1845. godine kao čitaonica naziva *Lectoria societas*, koja je bila pokretač kulturnih i humanitarnih događanja u Požegi. Tijekom dugog niza godina mijenjala je ime – 1848. u Narodna čitaonica, zatim Hrvatska čitaonica 1904. godine, 1956. u Narodna knjižnica i čitaonica u Požegi. 1994. nakon projekta obnove i dogradnje zgrade Prve požeške štedionice za potrebe Gradske knjižnice Požega te naposjetku 2020., u skladu s novim Statutom i promjenom koncepta svojeg djelovanja, u Gradska knjižnica Požega. Nova, obnovljena Knjižnica otvorila je svoja vrata na 175. godišnjicu svojeg djelovanja uz mnoge usluge, programe i aktivnosti. Zgrada Prve požeške štedionice zaštićeno je kulturno dobro. Sadrži tzv. Trg spoznaje, koji je informacijsko-orientacijski centar i gdje se nalazi posudbeni i Info pult. Galerija svjetlosti nalazi se ispod staklenog krova te je treći životni pro-

*Dvorana svjetlosti
Gradska knjižnica Požega*

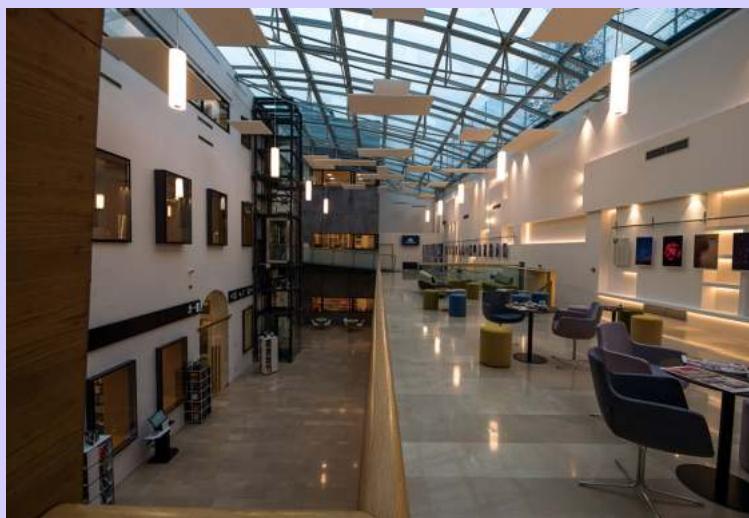
stor – za druženje i održavanje izložbi. Galerija Tunel zanimljiv je atelijer i izložbeni prostor. Dvorana mudrosti prostor je koji može biti zatvoren ili pak otvoren, kao radni prostor i prostor u poslovne i edukativne svrhe, kapaciteta 50 sjedećih mješta. Zatim, Dvorana znanja izvrsno je tehnički opremljena te prigodna za sve vrste predavanja. Dječji odjel sadrži sve prikladno djeci svakoga uzrasta te je višenamjenski prostor. Odjel književnosti sadrži kompletan fond područja jezika i književnosti. Znanstveni i studijski odjel nudi bogat fond stručnih

knjiga i ostale literature te građu iz posebnih zbirki uz dostupna radna mjesta. Odjel za mlade i multimediju, koji se nalazi u potkrovju, opremljen je *gaming* računalima, PlayStation 4 konzolama i Dnevnim boravkom za mlade, uz mnoštvo popularne beletristike za mlade. Primaju i vanjske korisnike, koji nisu stanovnici Požege i okoline, te osiguravaju besplatan obilazak Knjižnice subotom prema radnom vremenu. Dio brojnih programa uključuje književne susrete, glazbeni program, mnoštvo čitateljskih klubova, sudjelovanje u „Noći knjige“, održa-

vanje „pričaonica“ i raznih igraonica za djecu i mlade, Lego klub, Učiti kako učiti, edukacije za studente i mnoštvo drugih. Gradska Knjižnica Požega dobila je titulu „Knjižnica godine“ 2021., koju dodjeljuje Hrvatsko knjižničarsko društvo povodom obilježavanja Dana hrvatskih knjižnica. Također, dio studenata našeg Odsjeka svoju je stručnu praksu odra-

dio upravo u Gradskoj knjižnici Požega te volontira na raznim događanjima i programima. No najbolje je da se u sve navedeno uvjerite sami odlaskom u Knjižnicu!

Autor teksta: Izabel Zdravčević

*Trg Spoznaje,
Gradska knjižnica
Požega*

*Znanstveni i studijski
odjel, Gradska knjižnica
Požega*

Udruga „Devet života“

Kako pomoći mačkama koje pronađete na ulici, bez vlasnika i same? Možda ste čuli za nekoliko udruga u Osijeku, no ovdje Vam želimo predstaviti udrugu čiji rad i trud trebamo prepoznati te ih podržati kada su u pitanju mačke.

Jedna od udruga koju ste mogli primijetiti na Facebooku, uslijed dijeljenja mnoštva objava i poziva za pomoć, jest Udruga Devet života – osječka neprofitna organizacija koja skrbi o napuštenim mačkama diljem grada Osijeka i okoline. Ono što izdvaja tu udrugu jesu njezine zaposlenice i volonteri, osobe koje u svoje slobodno vrijeme pomažu sugrađanima u zbrinjavanju napuštenih, zlostavljenih, ozlijeđenih i bolesnih mačaka te organiziraju plaćene kastracije u suradnji s veterinarskim stanicama. Također, nedavno su objavili na svojoj web-stranici i Facebook-profilu noviji i veći potpovrat – izgradnju prvoga skloništa za mačke u Hrvatskoj. Možda će vam ovo zazvučati čudno, no doista, u našoj državi ne postoji sklonište za mačke. Njihov je cilj biti prva neprofitna udruga koja će nakon 11 godina zalaganja za dobrobit i zaštitu mačaka u Osječko-baranjskoj županiji osnovati takvo sklonište. No potrebna im je pomoć jer nemaju redovan izvor prihoda ni podršku Grada i Županije te opstaju zahvaljujući do-

nacijama sugrađana. Pet je žena, uz pomoć donatora sugrađana, ali i stranaca, ku-pilo malu kuću te su polako započele adaptacije kako bi se ona pretvorila u dostoјno sklonište. Ako pogledate njihove objave, fotografije i „ispovijesti“, lako ćete shvatiti koliko je teško izvesti takav pothvat i istovremeno i dalje skrbiti o mačkama i svakodnevnim računima (bilo da je riječ o režijama ili veterinarskim dugovima). Stoga bi i naša dužnost trebala biti jednaka – podizanje svijesti i pomoć pri zaštiti mačaka (što je propisano i Zakonom o zaštiti životinja, no mnogo ljudi odlučuje ignorirati sa-

vjest i Zakon) te makar dijeliti objave i donirati koliko smo u mogućnosti. Uvijek će biti udruga kojima je potrebna naša pomoć i naš glas, no jedna koja zaista radi dobru stvar, uspješno pomaže i zaštićuje mačke te ih sigurno udomljava, jest Udruga Devet života. To je Udruga kojoj bismo trebali pokloniti svoju pozornost i pomoć kako bismo i tim malim, čupavim životima uljepšali kratak vijek na ovome svijetu. Svaka pomoć je dobrodošla!

*Autor teksta:
Izabel Zdravčević*

IT pub-kviz

Kako bi se studenti opustili od svih obaveza, ali i pokazali svoje znanje, organiziran je pub-kviz u području informacijske tehnologije.

Akademске 2021./2022. godine kolegica Anamarija Puhek i ja organizirale smo pub-kviz čija je tematika bila informacijske tehnologije. Ideja je kviza da se IT-tvrtke približe studentima kako bi saznali gdje mogu odraditi praksu i pronaći studentski posao. Zbog toga je na početku svakog kviza bilo predstavljanje svake IT-tvrtke. Tvrtke koje su sudjelovale bile su Ofir, COBE, Bamboo Lab, Inchoo i PROTOTYP. Svaka se tvrtka predstavila u 15 do 20 minuta, a nakon toga slijedio je kviz. Kviz se održavao u kafiću Peppermint te je bio podijeljen na 4 kruga od 10 pitanja, a svaki tim sastojao se od 4 člana. Ako bi na

kraju bio izjednačen rezultat, slijedio bi dodatan krug. Za prvo mjesto tim bi dobio *goody bag* od firme koja se taj put predstavljala, a drugo mjesto osvaja piće po izboru od kafića. Zadnji kviz bio je humanitarne narav te je kotizacija za sudjelovanje bila 10 kuna, a sav prikupljen novac išao je za Udrugu Devet života. S obzirom na to da se studentima svidio IT pub-kviz, odlučile smo ga i ove akademске godine uvesti, a prva na redu nam je agencija Five, an Endava Company.

*Autor teksta i fotografije:
Ena Maurus*

Pobjednici kviza zajedno s Katarinom Gagulić koja je predstavljala IT-tvrtku COBE

Rammstein

Endemski fenomen u suvremenoj glazbi

U vremenu opće komercijalizacije umjetnosti, njezine popularizacije i neprestanog stvaranja novih glazbenih proizvoda, jedna umjetnička struja ističe se kao naročito transgresivna, a koja je najjasnije utjelovljena u istočnonjemačkome bendu Rammstein. Mada su kroz godine suočavani s brojnim kritikama glede navodnog koketiranja s fašizmom, nešto dubljom analizom njihova glazbenog opusa postaje jasno kako je misija ovog benda upravo suprotno od toga. Hrabo i bez zadrške, slično njihovim duhovnim

prethodnicima, naime slovenskom bendu Laibach i scenografski motivi lišeni (što je bilo njemačko ime za okupiranu Ljubljano), članovi Rammsteina, kroz razne geste i scenografiju, iskazuju takoreći čiste, predileloške elemente nacističke

vojne ikonografije. Te geste su bilo kakvog ideoološkog značenja pružajući slušatelju uživanje u njima, ali emancipirano od bilo kakvih naročitih predznaka. Kroz takav pristup nacistička konotacija

Sie wollen mein Herz am rechten Fleck, doch

Seh' ich dann nach unten weg

Da schlägt es in der linken Brust

Der Neider hat es schlecht gewusst!

— Till Lindemann, *Links 2-3-4*

izostaje u svakom izravnom pogledu, no njihova estetska privlačnost ostaje netaknuta. Može se argumentirati da je uživanje u tim estetskim elementima upravo najefikasniji način borbe protiv fašizma, tako što se (kroz njihovo prihvaćanje) iznutra podriva fašistički značenijski obzor. Možda najbolji primjer tog podrivanja sadržan je u njihovoj otvorenoj ljevičarskoj koračnici „Links 2-3-4“, koja obiluje marširanjem i sličnim militarističkim elementima, a čije izvedbe uživo nalikuju prvenstveno na smotru (kao odgovor na uzvik „Links!“, publika uzvraća uzvikom „Heil!“). Povrh toga njihov

spot za pjesmu Stripped nedvojbeno je sličan propagandnom filmu „Olympia“ iz 1936. (stvorenom od strane nacističke redateljice Leni Riefenstahl), dok se onaj za pjesmu „Deutschland“ bavi cijelokupnom njemačkom povijesnu (od sukoba s rimskim legijama pa do suvremenog doba). U sličnu kategoriju spadaju također pjesme kao što su „Radio“, „Moskau“, pjesma „Angst“ iz 2022. godine, a koja uspoređuje problem migracije s pričama za djecu, čije samo ime stvara uvid u njezinu tematiku („Alle haben Angst vorm schwarzen Mann“), pjesma Ausländer (koja prikazuje naročito

kolonijalističku imažeriju) te „Mann gegen Mann“, koja proučava odnos prema homoseksualcima u suvremenom svijetu. Ukratko, budući da je ovo jedan od rijetkih sastava koji je zadržao sve originalne članove kroz karijeru od gotovo 30 godina te uvezvi u obzir kako je njihov opus previše širok da se ovde navede, ostaje samo reći kako radikalni pristup glazbi benda Rammstein nije ni u najmanjoj mjeri ishlapijao kroz godine, a njihov umjetnički utjecaj i glazbeni angažman nastavljaju dalje bez jenjava-nja.

Autor teksta: Adrian Buček

Franz Kafka - Dvorac

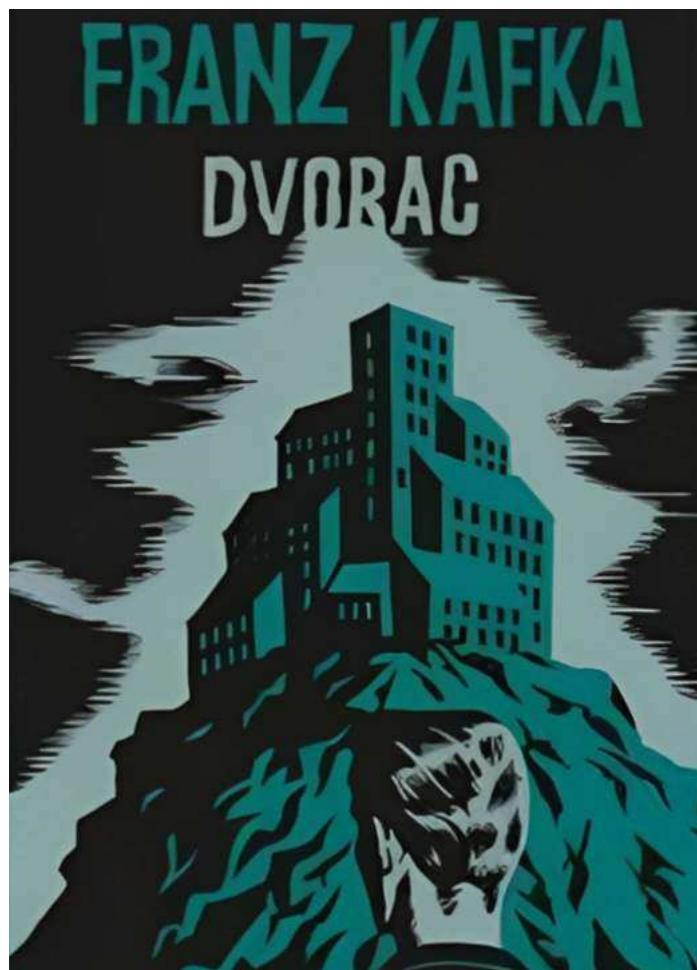
Osjećaji neizvjesnosti i otuđenja prevladavaju u fabuli, a ljudska zatucanost i hladnoća sveprisutni su u iskustvu glavnog lika upućujući na to kako upravo on predstavlja jedinog razumnog pojedinca s kojim se čitatelj može donekle povezati — naglašavajući otuđenost suvremenog čovjeka spram bližnjega i društvenoga poretka.

Kafkin posljednji (a također i nedovršeni) roman „Dvorac“ često je zapostavljen u izvedbenim planovima mnogih obrazovnih ustanova (uglavnom kao djelo podređeno Kafkinoj noveli „Preobrazba“) unatoč tome što je nedvojbeno jedno od najrelevantnijih djela moder-

ne književnosti te možda čak i najreprezentativniji primjer takozvane „kafkijanske“ proze čiji je utjecaj na suvremenou stvaralaštvo danas neizmjeran. Priča prati dolazak glavnog lika, stranca i zemljomjera (poznatog samo kao K.) u zabačeno selo kojim upravljaju vlasti titularnog

dvorca, a koji je ondje prisiljen sudjelovati u interakciji s vlastima, mještanima te osobito nejasnim i besmislenim birokratskim procedurama. Uz zanimljive dijaloge i posve pristupačnu priču čitavo je djelo porubljeno određenom neugodnom atmosferom, osjećajem iščekivanja i

duboke tjeskobe. Razgovori koje K. vodi s mještanima često su snoviti, nerazumljivi te izrijekom protuslovni, a svojevrsna logika snova prožima se čitavom naracijom potvrđujući pritom nelagodni ton romana. Naime što se tiče naklonosti ovog djela suvremenoj publici, ključno je spomenuti da Kafkin pristup stvaralaštvu ukazuje na vječnu napetost između pojedinca i industrijskoga društva, ljudske razboritosti i pomanjkanja smisla, birokratskih procedura i njihova izvršenja, pa stoga (gotovo sto godina nakon njegova izdavanja) relevantnost ovoga romana nije izostala ni najmanje, već se svakim zatajenjem društvenoga apara glede dobrobiti čovjeka dodatno ojačava i dokazuje. Osjećaji neizvjesnosti i otuđenja prevladavaju u fabuli, a ljudska zatucanost i hladnoca sveprisutni su u iskustvu glavnog lika upućujući na to kako upravo on predstavlja jedinog razumnog pojedinca s kojim se čitatelj može donekle povezati naglašavajući otuđenost suvremenog čovjeka spram bližnjega i društvenoga poretka. Dapaće, upravo se sablasnom i snenom ugođaju ovog romana trebaju pripisati zasluge u vidu velikoga dijela njegove umjetničke kvalitete jer kao što je slučaj s većinom Kafkinih protagonisti, K. iskazuje gotovo infantilnu naivnost glede seoske administracije

vodeći se logikom i zdravim razumom kroz nesuvislost birokratskih postupaka... Ma koliko bilo izraz Kafkina osobnog života, ne smije se zaboraviti da je ovo djelo (izdano 1926. godine) stvoreno u kolopletu ekonomске krize, raznih političkih tendencija, epidemija bolesti, prirodnih pošasti te geopolitičkih nemira, dakle u kontekstu povijesnoga razdoblja koje izlaze neugodne sličnosti s kontekstom današnjice, pa stoga

kao članovi mlade akademije moramo prihvatići da je naša intelektualna dužnost ovom djelu još jednom dati obzira, možda kako bi Kafkin „Dvorac“ ponovno potvrdio svoj značaj ili čak postigao novu razinu relevantnosti u suvremenom društvu...

Autor teksta: Adrian Buček

Seriјe – што и зашто гledati?

Naravno, popis je serija koje su izašle i kojima još uvijek dolaze nove epizode (i sezone) predugačak. Stoga smo ovdje izdvojili tri koje su ipak bile najviše pokrivenе na medijskim platformama te koje su imale povelike proračune.

#EUFORIJA

Uz silne studentske obaveze, učenje, odvajanje slobodnog vremena za druženje ili volontiranje, svakome ponekad zatreba večer uz seriju. Od onih kojima epizode traju 40-ak minuta do onih kojima epizoda potraje i sat vremena uvijek se može pronaći tematika i glumačka postava koja će nam odgovorati. U nastavku donosimo par preporuka za neke od zanimljivijih i popularnijih serija, čije sezone još traju ili će uskoro izaći nove.

Seriјa koja je izašla još 2019., a drugu sezonu počela emitirati u siječnju 2022. jest *Euforija* – očekivana zbog glumačke postave, ali kontroverzna zbog tematike. Izazvala je mnoštvo komentara i kritika, ali i pohvala,

jer ono o čemu govori realni su problemi i situacije, u kojima se može pronaći svaki tinejdžer (i student): od obiteljskih razmirica, problema u školi, raspada prijateljstava, kao i nažalost problema s opijatima i drogama. Upravo zbog velikog fokusa na droge, emocijonalne i mentalne poteškoće, s događanjima smještenim u srednjoj školi, doživjela je velik uspjeh. Iako su serije sličnih tonova emitirane i prije, u *Euforiji* su pak realističnije prikazane teške teme i situacije, te samim time ova serija nije za svakoga. No ako želite vidjeti zašto je za njom bila pomama i zašto se iščekuje treća sezona, seriju možete pogledati na Netflixu.

#ZMAJEVA KUĆA

Zatim, ako ste ljubitelj knjiga i serije *Igra prijestolja*, serija *Zmajeva kuća* isčekivana je adaptacija događaja koji su prethodili radnjama u izvornim knjigama, odnosno seriji. Prva epizoda emitirana je u kolovozu 2022. na HBO-u te je primila brojne kritike, ali i pohvale. Ako ste upoznati s tonom i djelima pisca George R. R. Martina, *Zmajeva kuća* će vam biti itekako zanimljiva, s kvalitetnom glumačkom postavom i redovnim izlaskom epizoda.

#PRSTENovi moći

Ako volite *fantasy* tematiku i želite još izbora pri gledanju novijih serija, ona koja bi vas mogla zaintrigirati jest adaptacija Amazona – *The Rings of Power*. Kao i *Zmajeva kuća* adaptacija je događaja koji su prethodili radnjama knjiga *Gospodar prstena* i filmova. Međutim kao i prethodno spomenuta serija naišla je na brojne kritike vjernih obožavatelja J. R. R. Tolkiena te sa svakom novom epizodom izaziva lavinu komentara. Ako želite saznati zašto i imate vremena za duže epizode, tada *The Rings of Power* možete pratiti na Prime video streaming usluzi. Naravno, popis je serija koje su izašle i kojima još

uvijek dolaze nove epizode (i sezone) predugačak. Stoga smo ovdje izdvojili tri koje su ipak bile najviše pokrivenе na medijskim platformama te koje su imale povelike prorачune. Svakome dobro dođe provesti vikend uz seriju,

sam ili u društvu, te donijeti svoj sud je li zaista vrijedna pohvala ili pak nije po vašem ukusu. Sretno gledanje i gricanje!

Autor teksta:
Izabel Zdravčević

Anime – zabava, ali i mnogo više

Ako volite umjetnost, animaciju, glazbu i dobru priču, vrlo lako možete pronaći anime koji odgovara vašim mjerilima te iskusiti medij koji spaja sve navedeno ali i mnogo više.

Anime, što je danas poznata riječ, skraćena je od japanske riječi アニメーション (animeshōn), koja je pak preuzeta iz engleskog jezika (*animation*), te je izraz za svaki crtani film iz Japana. Anime podrazumijeva prepoznatljiv stil animacije koji je obilježen jarkim bojama, kompleksnim likovima i radnjama koje često posjeduju futurističku tematiku. Međutim većina animea adaptacije su mangi (japanskih stripova). Najstariji poznati anime prikazan je još 1917. Svi smo u jednom trenutku pogledali barem jednu epizodu animea, a da nismo znali što je, pogotovo kada smo bili

mladi. Poznatiji su primjeri Pčelica Maja, *Pokemon*, *Yu-Gi-Oh!*, *Dragon Ball Z* i slični, koji su se često emitirali na našim televizijskim programima još od 1980-ih i 2000-ih. Osim u epizodnome obliku anime su također emitirani na velikome platnu, a jedan je od najpoznatijih studija koji ih proizvodi Ghibli. Neki su od njih *My Neighbor Totoro*, *Spirited Away* i *Howl's Moving Castle*. Glavni lik iz filma *My Neighbor Totoro* u Japanu i svijetu stekao je popularnost gotovo veću od Mickey Mousea. Svaki obožavatelj animea može se složiti s činjenicom da su tri

najveća, odnosno najpopулarnija animea *Naruto* (*Shippuden*), *One Piece* i *Bleach*. Međutim popularnost i drugi faktori poput broja epizoda i same mange iz koje je anime izrastao, faktori su koji oblikuju razne rang-liste „najboljih“ animea. Svatko ima svoje preferencije, stoga je potrebno istražiti žanrove u animeu poput *Mecha* (anime koji sadrže divovske robote), *Moe* (anime ili manga koja sadrži vesele likove), *Sentai* (anime ili manga koje sadrže superjunake), *Kodomo* (na japanskome „dijete“, označavajući anime za malu djecu) i mnoge druge. Anime,

suprotno popularnom mišljenju, nije samo za djecu. Važno je istaknuti kako zamjetljiv broj animea sadrži nasilne scene, seksualne prizore i slično, a s obzirom na velik interes zrelijе publike. Upravo je zbog toga dobro istražiti žanrove te provjeriti preporuke. Neki su od najboljih animea ove godine (prema *Japan Web Magazine*) *Demon Slayer*, *Jojo's Bizzare Adventure*, *The Orbital Children*, *Attack on Titan*, *Spy x Family*, *Chainsaw Man*, *Bleach*, *Overlord*, *Dr. Stone* i drugi.

Ostali su popularni animei *Jujutsu Kaisen*, *Vi-*

olet Evergarden, *Neon Genesis Evangelion*, *Fullmetal Alchemist*, *Ghost in the Shell*, *Fairy Tail*, *Death Note*, *One-Punch Man*, *Tokyo Revengers*, *My Hero Academia*, *The Seven Deadly Sins*, *Cowboy Bebop*, *Tokyo Ghoul*, *Detective Conan* i mnogi drugi. Ako volite umjetnost, animaciju, glazbu i dobru priču, vrlo lako možete pronaći anime koji odgovara vašim mjerilima te iskusiti medij koji spaja sve navedeno, ali i mnogo više.

Autor teksta: Izabel Zdravčević

Anime, suprotno popularnom mišljenju, nije samo za djecu. Važno je istaknuti kako primjetan broj animea sadrži nasilne scene, seksualne prizore i slično, s obzirom na velik interes zrelijе publike. Upravo je zbog toga dobro istražiti žanrove te provjeriti preporuke.

Studentski život u Osijeku

Zašto Osijek i studentski život u Osijeku imaju posebnu čar? Gdje je kava najbolja? Gdje je pivo najhladnije? Gdje su druženja najkvalitetnija? Gdje su zabave najbolje? Dragi studenti, u nastavku ćemo vam opisati život prosječnog studenta. A opće je poznato i uopće ne pretjerujem kad vam kažem: Osijek je itekako studentski grad, a dokaz je za to tekst naše studentice koji govori o Osijeku kao studentskom gradu.

Ja ti bez kave ne funkcioniram..

Studentski život poznat je po tome da se piju litre kave dnevno i da se u pauzama od predavanja ide na pivo, a glavno je pitanje svih novoprdošlih studenata: „Gdje mogu popit’ dobru kavu?” Za sve one koji nemaju odgovor na to pitanje donosimo preporuke najboljih kafića u Osijeku. Ako volite vintage atmosferu, ugodan ambijent i lijep pogled, Brooklyn je pravo mjesto za vas (Šetalište kardinala Franje Šepera 8F). Nadomak njega nalazi se Trica (Lučki prilaz 2). Trica je također kafić s vrlo ugodnim ambijentom, kako unutarnjim tako i vanjskim. Na koju god stranu Promenadom krenećete, dolazite do Petra Pana, najpoznatije slastičarnice u Osijeku (Ribarska ul. 1 i ul. Franje Kuhača 3). Ako vam se ipak piće kava u centru grada, Amsterdam Pub (Ul. Stjepana Radića 18) idealan je za to. Simpatični konobar, ugodan starinski ambijent, predivna terasa i cool glazba

Hedonist bar

vrište dobrom atmosferom. Tvrđa kao najstarije i najpopularnije mjesto u Osijeku također mami dobrim kafićima. Hedonist je bar (Vukovarska 31) također novi, ali uvijek

prepun kafić koji odiše elegancijom i stilom. U blizini njega nalazi se i Beckers (Ul. Franje Kuhača 13), pivnica koja nudi razna craft piva po vrlo povoljnim cijenama.

Kad si gladan nisi svoj..

Tijekom akademске godine svakom je studentu ponekad dosta hrane iz STUC-a, Gaudeamus, Campusa i fakultetskih kantina. Neki od njih ipak vole otići i u restoran s društvom, boljom polovicom ili članovima obitelji ili naručiti gotovu hranu u vrijeme ispita kada ne stignu kuhati. Za sve koji su se u ovome pronašli donosimo popis mjesta koja po mišljenjima osječkih studenata imaju najbolju ponudu hrane po najboljim cijenama. Ako želite nešto dobro pojesti, navratite u Merlon koji nudi dobre burgere, Grill Kaja gdje se može pojest' dobar kebab, hamburger ili pak tortilja ili KebabOS. Na El Pasu uz ugodnu atmosferu možete pojesti nešto konkretnije poput lazanja, pizza, mesa i priloga i slično, a McDonalds se ne mora posebno objašnjavati.

Lako je studentima, njima je život zabava..

Svatko od nas za vrijeme akademске godine poželi ostaviti obveze sa strane i dobro se zabaviti. U nastavku donosimo nekoliko mesta za dobru zabavu u našemu gradu. Ako želite popiti dobru cugu s društvom, a usput se i zabaviti, Plan B je pravo mjesto za vas. Kada je riječ o noćnim izlascima, novootvoreni klub na mjestu stare Tufne, na katu pušta domaće i strane hitove, a u prizemlju nudi jela tajlandske kuhinje. Osim Franz Kocha klub Memories također garantira dobru zabavu kojom ćete razbistriti glavu od učenja. Lokacija je Tvrđa i tuče folk-glazba. U blizini njega nalazi se i dobro poznat Q-C-lub – ako je gužva tvoj dir, si-

gurno nećeš pogriješiti. Ipak, zabava nije samo noćni izlazak u klub; ona je i nešto sa svim drugačije. Ako ti je dosadilo ležati u sobi i gledati u malo ekran laptopa ili TV-a, produži u Portanovu i posjeti Cinestar. Pored Cinestara nalazi se GBowling, koji razbijaju rutinu i otvara potpuno novi pogled na zabavu, a osim klasičnog kuglanja nudi i Dis-

co Bowling. U slučaju da ti ništa od ovoga ne odgovara, uvijek postoji nešto mirnija verzija zabave u Kinu Urania čiji raspored projekcija nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Također, Campus je pravo mjesto za dobru zabavu bilo u obliku izlaska, običnog studentskog druženja, karaoka ili pak pub-kviza.

Kultura i volontiranje

Gradska i sveučilišna knjižnica u Osijeku i Muzej likovnih umjetnosti

Svoje slobodno vrijeme ipak želiš iskoristiti na malo kvalitetniji način, a posjeti kvizovima i karaokama dosadili su ti? U nastavku donosimo popis mjesta na kojima možeš razvijati svoje vještine volontiranjem ili pak širiti znanja posjećivanjem kulturnih ustanova grada Osijeka.

Muzej Slavonije nalazi se u Tvrđi i mjesto je gdje možeš učiti o povijesti i kulturi grada Osijeka, ali i skupljati volonterska iskustva. Nešto bliže centru grada nalazi se Muzej likovnih umjetnosti koji čuva umjetnine osječkih i drugih umjetnika. Osim ugodnog

druženja i posjeta izložbama također možeš volontirati. S druge strane ako voliš miris knjiga i obožavaš čitati, Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek pravo je mjesto za tebe. Kada je riječ o kazalištu i predstavama, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku nalazi se u samom centru grada i ima vrlo bogat raspored predstava. Arheološki muzej također je muzej u Tvrđi. Osijek je bogat i ustanovama za pomoći ljudima u potrebi, pa se prijavi u Crveni kriz i pomozi im. Kako ljudi, tako i životinje često trebaju našu pomoć. U slobodno vri-

jeme prošeći do Azila, prijavi se kao volonter i uživaj u najdužim i najljepšim šetnjama s čovjekovim najboljim prijateljima. Iako je ovdje navedeno samo nekoliko dobrih mesta za kvalitetno provođenje vremena, to ne znači da ostala mjesta u Osijeku ne garantiraju zabavu. Uostalom, zabava nije vezana uz dobro i poznato mjesto, već uz ekipu s kojom se odlučiš zabavljati.

Autor teksta i fotografije:
Lucija Grgić

Kako efikasnije i bolje učiti?

Savjeti i preporuke za bolje učenje, organizaciju radnog dana te polaganje ispita.

Ključ kvalitetnog učenja i postizanja odličnih rezultata nije samo nadarenost i inteligencija, već način rada i navike koje se sustavno izgrađuju tijekom vremena. Prije svega treba postojati radno okruženje koje odgovara našim potrebama i navikama. Razne studije pokazale su kako često mijenjanje mjesta učenja dovodi do dekoncentracije zbog navikavanja na novi prostor, a time i do lošijih rezultata. To mjesto treba biti tihih, bez prisutnosti čimbenika koji bi nas potencijalno mogli ometati poput mobitela, prijatelja, ukućana... Ako nekome smeta pretjerana tišina, tihia glazba u pozadini također je dobar izbor. Glazba općenito povećava produktivnost, smanjuje stres i potiče kreativnost.

Nakon što ste izabrali mjesto učenja, poželjno je odrediti plan učenja. On ne treba biti detaljno obrađen, već treba sadržavati okvirni raspored kojega se treba pridržavati. Ovdje je najvažnije raspodje-

la gradiva i vremena učenja. Preporučljivo je gradivo podijeliti na manje cjeline i time si olakšati posao. Učenje velike količine gradiva odjednom može opteretiti um i dovesti do nerazumijevanja samog gradiva. Nakon određenog vremena dobro je uzeti pauzu ili kratki odmor kako biste si razbistriili misli i pripremili se za nastavak učenja. To može biti bilo što, od kratke šetnje, slušanja glazbe, fizičke tjelovježbe, druženja s prijateljima, što god najviše od-

govara pojedincu. Također, ono što mnogi često zaborave jest ponavljanje već naučenog. Možda se čini previše jednostavnim, ali je istinito. Ta jednostavna navika može uvelike poboljšati naše rezultate i pamćenje općenito. Činjenica da zaboravimo 40% gradiva već nakon 20 minuta govori nam puno toga. Preporuka je ponoviti isto gradivo barem tri puta, naravno, poželjno je i više ako imate volje i vremena.

Učenje je važan proces koji nam omogućava razvijanje novih vještina i znanja, što dovodi do napredovanja u školovanju, karijeri te na koncu u životu. Međutim mnogim studentima ono predstavlja muku iz brojnih razloga. Najčešće je to rezultat loše organizacije i manjka motivacije.

Tehnike učenja

Svi smo različiti, stoga nam svima odgovara-ju drugičiji načini učenja. Ako ne volite puno čitati, već slušati gradivo, ponavljajte gradivo na glas ili učite s prijateljima ispitujući jedno drugo. Netko je više vizualni tip, stoga će više voditi bilješke, služit će se markerima raznih boja ili će si napraviti kartice s pojmo-

vima i definicijama. Ostali će se pak poslužiti mnemotehnikama i mentalnim mapama. To su dokazano jedne od najkorisnijih tehnika učenja jer su brze, a istovremeno omogućuju pamćenje velike količine gradiva. Zapamtitte, svi smo drugačiji, zato je važno pronaći vlastiti način učenja.

Pogreške pri učenju

Jedna je od najčešćih pogrešaka koje studenti čine učenje u zadnji tren. Takav pristup rijetko je uspješan jer u većini slučajeva nije moguće naučiti cijelokupno gradivo nekoliko dana prije ispita. Dodate li tome stres i pani-ku, dobit ćete recept za neuspjeh. Konstan- to i temeljito učenje jedini je ispravan način ako želimo razumjeti ono što učimo. Tako-

der, nužno je odrediti vlastite sposobnosti u učenju i uzeti kratak odmor ako je potrebno. Konzultacije s profesorom ili s kolegama če-sto su učinkovit način rješavanja nedoumica, pa stoga svakako ne treba izbjegavati tu mo-gućnost.

Autor teksta: Antonio Prgomet

Intervju s Miom Kuzmić iz Knjižnice KBC-a Sestre milosrdnice

Informacijske znanosti interdisciplinarno su područje, pa su i mogućnosti zapošljavanja doista velike. Ako Vam je želja isključivo raditi u nekoj knjižnici, odabir je vrlo šarolik i dobro je istražiti sve mogućnosti odnosno tipove knjižnica. U nastavku donosimo kratak intervju s našom bivšom studenticom Diplomskog studija informatologije Miom Kuzmić iz Knjižnice Kliničkog bolničkog centra Sestre milosrdnice u Zagrebu. Središnja knjižnica Kliničkog bolničkog centra Sestre milosrdnice specijalna je bolnička knjižnica koja djeluje kao posebna ustrojbena jedinica unutar Sektora za opće, pravne i kadrovske poslove KBC-a Sestre milosrdnice (KBCSM). Nadamo se da će Vam ovaj intervju pomoći da sagledate sve izazove vezane uz traženje posla koji Vas čeka nakon završetka studija.

Prvenstveno, hvala Vam što ste pristali na ovaj kratak intervju! Možete li nam se ukratko predstaviti? Koji ste studij pohađali na našemu Fakultetu?

Hvala vama na pozivu, moram priznati da se osjećam počašćena. Trenutno radim u

knjižnici Kliničkog bolničkog centra Sestre milosrdnice u Zagrebu, a završila sam studij 2017. godine kao posljednja generacija Jednopredmetnog diplomskog studija informatologije.

Možete li ukratko opisati Vaše iskustvo studiranja te

jeste li znali što želite raditi nakon završenog studija?

Iako u početku i nisam baš bila sigurna što točno studiram, vrlo brzo me zainteresirala raznolikost kolegija, susretljiv pristup profesora i razredna druželjubivost koju smo imali kao mala grupa studenata. Najviše su me privukli „knjižničarski“ kolegiji, tako da sam se u budućnosti vidjela u knjižnici.

Smatrate li da se diplomiranim studentima koji završe naš studij pruža dovoljno poslovnih prilika? Jeste li se bojali da nećete lako naći posao u struci?

Poslovnih prilika zaista ima, ali mislim da je najbitnije da svatko za sebe odluči što mu je važno kod posla koji tra-

ži. Osobno, nakon završetka stručnog osposobljavanja glavni kriterij bio mi je posao u knjižnici, bilo gdje, na bilo koje vrijeme, u bilo kakvoj knjižnici jer sam željela nastaviti raditi u knjižnici. I nisam dugo tražila. Vjerujem da uvijek postoji neki mali strah od nepoznatog, ali ne treba dopustiti da nas sputava jer s malo hrabrosti i truda već će se nešto pronaći.

Kako ste se zaposlili u Knjižnici, te zašto baš onđe?

Prije knjižnice KBC-a 3 godine sam radila sam na zamjeni u jednoj narodnoj knjižnici gdje sam stekla izuzetno iskustvo, ali došlo je vrijeme za promjenu i sigurnost stalnog zaposlenja. Kako sam završila srednju medicinsku školu, smatrala sam da je to dobar temelj za rad u medicinskoj/bolničkoj knjižnici i tako sam napravila puni krug sa svojim strukama.

Kakve su vještine i iskustva potrebni za rad u knjižnici specijalnog tipa poput bolničke knjižnice?

Vjerujem da uvijek postoji neki mali strah od nepoznatog, ali ne treba dopustiti da nas sputava jer s malo hrabrosti i truda već će se nešto pronaći.

Moglo bi se reći da zapravo postanete predmetni stručnjak ovisno o vrsti specijalne knjižnice. Kao što sam rekla, imala sam prednost nekog osnovnog znanja o medicini, ali sve se to može (i hoće) naučiti kroz svakodnevni rad. Također, knjižnica je ključna u znanstvenom radu zaposlenika korisnika, tako da pažljivo slušajte na kolegijima o pretraživanju baza podataka i bibliometriji.

Jeste li zadovoljni svojim radnim mjestom? Jeste li se možda suočavali s nekim izazovima i/ili preprekama koje je trebalo savladati?

Najveći izazov bio mi je razlika u svakodnevnom poslu jedne narodne i specijalne knjižnice. Od čitanja priča, bojanja, ukrašavanja, programiranja i robotike, društvenih mreža i kulturnih događanja do tematskih pretraživanja, bibliometrije, pretraživanja baza podataka, potpuno nove klasifikacije; jedina je poveznica (rijetka) posudba knjiga. Ali upravo to pokazuje šarolikost naše struke i da svatko može pronaći nešto za sebe.

Biste li preporučili našim studentima posao poput Vašeg?

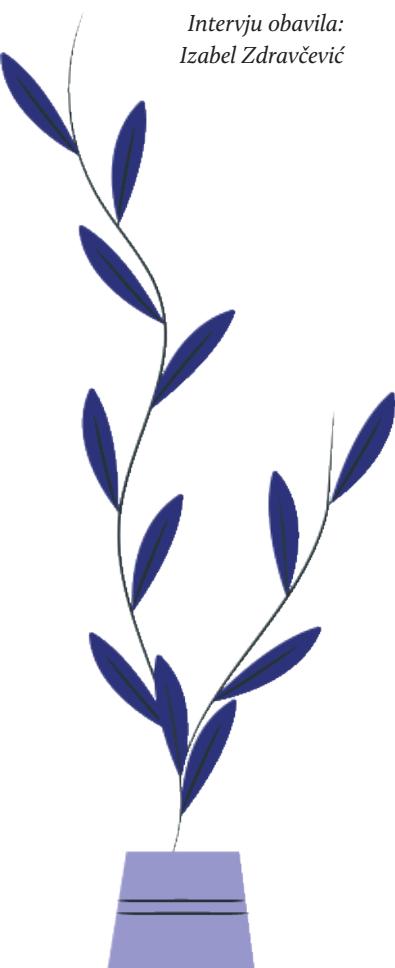
Mislim da nijedan posao ili radno mjesto nije isto, tako da bih im radije preporučila neka isprobavaju, uče i rade

i pronađu što žele, ali i neka ne odustaju ako ne pronađu iz prve.

Za kraj, imate li kakav savjet za naše studente koji bi voljeli pronaći posao u struci nakon završenog studija?

Čini mi se da sam neki mali savjet dala u prethodnom odgovoru, ali prije završetka studija predložila bih im da iskoriste sve mogućnosti tijekom studiranja, kojih je na našem Fakultetu stvarno mnogo. Prakse, volontiranja, konferencije i skupovi, razmjene studenata, to je nezamjenjivo iskustvo.

*Intervju obavila:
Izabel Zdravčević*

Intervju s Ivonom Palko, Head of Marketing u Shoutem

Informacijske tehnologije područje je koje se brzo i stalno mijenja te kao takvo nudi mnogo mogućnosti i velik niz niša u kojima se nude raznoliki poslovi. Naši studenti Informacijske tehnologije pri samome upisu na studij imaju predodžbu o tome što bi voljeli raditi, u čemu se žele usavršiti i što ih najviše zanima u području IT-a. No nerijetko je lako izgubiti se u mnoštvu onoga što nudi ova struka te je dobro istražiti sve mogućnosti. U ovome intervjuu donosimo Vam iskustvo naše bivše kolegice s Diplomskog studija informatologije i informacijske tehnologije Ivone Palko te njezin put od studija do posla u tvrtci Shoutem, koja se bavi izradom i prodajom softvera za izradu vlastitih mobilnih aplikacija, ali i općom izradom mobilnih aplikacija, a u kojoj ona obavlja poziciju Head of Marketing.

Za početak, hvala Vam na izdvojenom vremenu! Možete li ukratko predstaviti sebe i svoje radno mjesto? Koji ste studij pohađali na našem Fakultetu?

Hvala vama što ste me kontaktirali! Ja sam Ivona, magistra Dvopredmetnog studija informatologije i informacijske tehnologije, imam 26 godina i volim jednog psa imena Arya (da, zbog GOT-a). Slobodno vrijeme ispunjavam kemijajući u svom malom obrtu Posterz, ispijanjem kava, učenjem novih trikova i istrčavanjem Arye te čitanjem dobrih knjiga. Moje je radno mjesto trenutno *Head of marketing* u informatičkoj tvrtki Shoutem, a to znači da sam zadužena za sve marketinške procese unutar tvrtke – od osmišljavanja strategije do same provedbe.

Kakvo je bilo Vaše iskustvo tijekom studiranja? Jeste li znali što želite nakon završetka studija?

Najbolja i najgora stvar koja mi se dogodila tijekom studiranja jest to što sam na kraju prve godine diplomskog studija shvatila što želim raditi. Najbolja jer neki to shvate mnogo kasnije, najgora jer sam shvatila da sam četiri godine učila o nečemu što možda neću htjeti raditi cijeli život. Danas sa sigurnošću govorim da ništa ne želim raditi cijeli svoj život i da je željeno zanimanje fluidna stvar (barem kod mene). Generalno sam na Fakultetu bila zainteresirana za kolegije jer volim o svemu znati ponešto, što me odvelo na mnogo izvannastavnih aktivnosti (za što sam dobila i Dekanovu pohvalu) i otvorilo mi mogućnost razgovora s ljudima iz različitih struka, koji su mi dali pokoji savjet. Fakultetski period jedan je od prekretnica u životu i jako mi je draga što sam tih pet godina bila proaktivna, upoznavala ljudе, mjesta, zanimanja, udruge, izlazila i učila.

Možete li ukratko reći kakva su bila Vaša očekivanja u pogledu zapošljavanja u struci za vrijeme studija? Je li se ispostavilo drugačije?

Znala sam da izlazim s Fakulteta sa širokim spektrom znanja, ali nažalost nisam

imala dubinu u području koje me zanimalo i to mi je stvaralo strah da ovo moje nije dovoljno – dovoljno bistro, načitano, iskusno, odvažno... Bojala sam se vlastitog neznanja i bila sam spremna prihvati bilo kakav studentски posao samo da kasnije vodi k stalnom zaposlenju. Tražila sam praksu, *kemijalu*, bila voljna raditi i besplatno i na kraju mi se spontano ponudio izvrsno plaćen studentski posao koji je vodio ovome gdje sam sada. Najspontanije na svijetu – uz pivo u Brooklynu.

Jeste li se nakon studija zaposlili u struci te kako ste se zaposlili u Dovikivati d.o.o.? Možete li ukratko opisati čime se bavi tvrtka u kojoj ste zaposleni?

Jesam, ali sa strane informatologije. Radila sam na projektu 57hours (sestra tvrtka Shoutema) – pretraživala razne baze u potrazi za sportskim vodicima u Americi. S vremenom se opseg posla smanjio, a slična vrsta posla tražila se u Shoutemu, samo što sam ovdje pretraživala konkurenčiju i radila analizu tržišta za marketing i prodajni tim. Korak po korak počela sam voditi *affiliate* marketing, pa pisati članke na blogu. Ostalo je povijest. Tvrta Shoutem (u Hrvatskoj registrirana kao Dovikivati d.o.o.) je SaaS (*software as a service*) te prodaje softver za

izradu vlastitih mobilnih aplikacija – svatko može pristupiti i bez kodiranja kreirati si vlastitu aplikaciju. Za sve koji se ne odvaže sami napraviti aplikaciju (s obzirom na to da je kompleksno), nudimo i mogućnost izrade mobilne aplikacije iOS i Android.

Kako biste studentima opisali svoje radno mjesto? Jeste li zadovoljni njime?

Hmm, znate onaj e-mail koji dobijete kad se registrirate na neku platformu. Primjer radi – „Welcome to Spotify!“ – e, ja ih pišem za našu platformu (sad sam se dobro sjetila kako bih ih trebala i osvježiti), kao i e-mailove vezane za neke promjene ili popuste. Također, sklapam partnerstva s raznim medijima u službi promoviranja naše platforme, pišem tekstove za našu web-stranicu i izrađujem različite pojedinačne stranice za naš web, radim optimizaciju sadržaja za Apple App Store i Google Play Store za naše aplikacije... Dinamično okruženje koje zahtijeva konstantno učenje i usavršavanje. Osobno sam jako zadovoljna radnim mjestom, ali ono još važnije – ekipom koja me okružuje na poslu.

Što mislite, je li Vas studij dovoljno osposobio za radno mjesto na kojem ste danas zaposleni? Koliko je važno stalno stručno usavr-

šavanje za svakog zaposlenog čovjeka?

Smatram da me dovoljno osposobio za daljnji rast i razvoj iako nisam znala toliko o digitalnom marketingu – znala sam kako doći do svega što mi je potrebno. Rad s ljudima u digitalnom marketingu koji nemaju osnove IT-a jako je zahtjevan jer meni je intuitivno potražiti neke HTML-elemente kod nas na webu, prepoznati neki *bug* pri traženju zastoja pojedinih analiza i tome slično. Kao što sam već i rekla, tržiste (pogotovo digitalno) zahtjeva permanentno učenje i sve što se uči na fakultetu dobar je temelj za dalje, a tek kasnije kreće učenje i snalaženje.

Jeste li imali kakve predrasude o takvome poslu te što biste rekli studentima koji razmišljaju o tome?

Mislila sam da moraš biti mnogo ozbiljnija (i odraslijja) osoba da bi radio to što ja radim. Osim toga nisam imala predrasuda – samo sam se jako divila svima koji imaju sve konce u rukama i sve im ide od ruke. Sad vidim da je potrebno mnogo rada i truda, živaca i vremena da bi ti nešto išlo od ruke, a ponajprije uloženog vremena.

Studentima koji razmišljaju o marketingu ili bilo kojem drugom poslu u IT-u rekla bih da ne gledaju na diplomu kao papir koji otvara vrata. Tih 5

godina je period koji otvara vrata, papir je tu samo kao dokaz o stečenom znanju. IT (i ostala digitalna zanimanja) brzo se mijenja i jedna tehnologija dolazi odmah iza druge, a na tebi je da koračaš uz sve promjene koje se događaju na tržištu.

I za kraj, imate li kakav savjet za studente koji bi se željeli zaposliti na sličnoj poziciji?

Prvo bih dala općeniti savjet studentima – fakultet nije diploma i papir koji ćeš dobiti nakon što obraniš diplomski rad. Fakultet su sve te godine u instituciji koja pruža pristup ljudima, udrugama i tvrt-

kama, a s poznавanjem što više toga otvaraš si brojna vrata za pomoć, savjet ili pak posao. Što se tiče marketinga, FFOS mi je dao uvid u procese i način na koji funkcioniра to zanimanje. Osnove digitalnog marketinga donijela sam sa sobom, ali kao i za svako digitalno radno mjesto potrebno je stalno učiti i čitati, iznova usavršavati svoje vještine i prilagođavati se novotrijama tog zahtjevnog tržišta.

Intervju obavila:
Izabel Zdravčević

Intervju s Bornom Ungar iz Inquis agency

Koliko je zanimljivo na studiju sudjelovati u raznim projektima i na studentskim konferencijama, toliko je ispunjavajuće pronaći radno mjesto koje donosi jednak prostor za kreativnost i razonodu. Posebno to vrijedi u području informacijske tehnologije, koja je nepresušan izvor novih ideja i poznanstava. U nastavku možete pročitati o iskustvu rada na takvom radnom mjestu našeg bivšeg studenta Nakladništva i Informacijske tehnologije Borne Ungara, Android i iOS developera u Inquis IT Agency. Ta se tvrtka upravo bavi razvojem ideja i kreativnosti koje prenosi u inovativne mobilne aplikacije.

Hvala Vam na izdvojenom vremenu za ovaj intervju! Možete li nam se ukratko predstaviti? Koji ste studij pohađali na fakultetu?

Pozdrav, hvala na pozivu. Zovem se Borna Ungar, a studiranje sam započeo u Zagrebu na Preddiplomskom studiju informatologije,

koji sam nastavio i dovršio na našem Fakultetu u Osijeku. Nakon toga pohađao sam Diplomski studij nakladništva i informacijske tehnologije.

Možete li nam opisati svoje trenutno radno mjesto? Je li ono Vaše prvo radno mjesto?

Radim kao Android i iOS developer, što uključuje čitav proces izrade mobilnih aplikacija, ali uglavnom se odnosi na pisanje koda i izrade same aplikacije, dok ostale aspekte poput prve verzije dizajna u većini slučajeva obavlja unaprijed klijent ili netko drugi. To mi je prvo pravo radno mjesto i radim remote, dakle od kuće, što je već postalo uobičajeno u tom sektoru.

Kako ste se zaposlili u Inquis Agencyju? Koliko dugo ondje radite?

Zaposlio sam se preko LinkedIn oglasa, što je dokaz da stvarno nikad ne znate odakle će se pojaviti prilika. Pred kraj svoje apsolventske godine upao sam na iOS akademiju tvrtke Factory (ili bivša Plava tvornica), nakon čega je bilo u planu ostati тамо, ali tvrtka je odlučila ugasiti

svoj mobilni tim, pa se to nažalost nije dogodilo. Nakon diplomiranja prošle jeseni odlučio sam uzeti slobodno vrijeme kako bih se odmorio i pripremio za razgovore za posao (ali uglavnom odmorio) i pred kraj godine ozbiljno sam se početi javljati na oglase u nadi da se zaposlim početkom ove godine (jer svijet bez *iksice* je nemilosrdan). Cijela priča oko zapošljavanja zapravo je duža i zanimljivija nego što će ovdje opisati, ali dogodilo se upravo to: oko Božića sam rješavao zadatak, obavio razgovor i u siječnju dogovorio detalje ugovora. Sada će biti devet mjeseci da sam na trenutnom radnom mjestu.

Smatrate li da Vas je studij osposobio za trenutno radno mjesto?

U gimnaziji sam naučio programirati i razmišljati „programerski“ kako su to tamošnji nastavnici nazivali, tako da je u mom slučaju studij igrao možda malo manjeg uloga nego da sam došao na studij bez iskustva u programiranju, ali svakako mi je pomogao u dalnjem razvoju. Pomogao mi je u smislu upoznavanja drugih jezika, pristupa i polja. Napisljetu, na studiju sam se i upoznao s razvojem mobilnih aplikacija, s čime sam se nastavio baviti. Ne bih rekao da me je studij osposobio za radno mjesto jer mišljenja sam da

nijedan studij sam po sebi nije u mogućnosti to napraviti. IT se konstantno razvija i mijenja te je potrebno dodatno se potruditi izvan fakultativnog kurikuluma i razvijati u vlastito vrijeme. Čak i kada se zaposlite, morate nastaviti učiti i pratiti trendove. Ono što studij savršeno održuje, jest da upoznaje studente sa svim većim kategorijama IT područja: izrada mrežnih stranica i mobilnih aplikacija, metapodaci, baze podataka, QA itd. U tom slučaju, ako ste zainteresirani za IT, ali ne znate u čemu se vidite, velike su šanse da ćete se s vremenom pronaći u nečemu jer ćete se manje-više dotaknuti svake teme na bar jednom kolegiju.

Možete li ukratko reći jeste li imali određeno mišljenje o zapošljavanju u struci tijekom studiranja? Je li se ono promijenilo nakon što ste završili studij i počeli tražiti posao?

Moje mišljenje o zapošljavanju u struci bilo je i ostalo isto prije i poslije studiranja. Struka je takva da će potražnje i prilike uvijek biti, pogotovo sada kada više nismo prostorno ograničeni na lokaciju zahvaljujući radu na daljinu. Kako je područje popularno, otvara se sve više tvrtki i obrta, što znači više radnih mesta. Tijekom samog studiranja imate priliku otici na prakse, događaje i konferen-

cije. Ljudi pamte lica i to je definitivno nešto što trebate iskoristiti dok studirate. Dosta ljudi na taj način dođe do studentskog posla, a poslije ostane za stalno.

Što biste rekli da je najpotrebnije imati nakon studija za ostvarivanje takvog radnog mesta?

Ne znam mogu li govoriti za svako područje, ali recimo da svako područje ima dokumentiran putokaz (lako se pronađu na internetu), što otprikljike pojedinac mora minimalno znati kako bi se mogao smatrati spremnim. Juniorska pozicija zapravo bi po svojoj definiciji trebala biti takva da netko tko nema znanje, ali je spreman uložiti trud i vrijeme, dobije priliku, ali s vremenom sve manje tvrtki daje prilike početnicima bez iskustva. To se ne odnosi na studente; studenti tijekom studiranja uvijek imaju prilike i tvrtke će uvijek tražiti novu, svježu krv koju će s malim troškovima pripremiti za svoja radna mesta. Za one koji su se kasnije pronašli, mijenjali područje, kasno se sjetili, nisu imali sreće s praksama ili dr. rekao bih da je nakon studija najpotrebnije nadograđivati ono što se naučilo tijekom studija i naučeno prikazati u obliku projekata koji će se staviti u portfolio. Drugo što bih dodao, jest biti strpljiv jer pronaći prvo radno mjesto

poslijep studiranja većini je najteža stvar u ovom području, ali nakon toga sve će ići puno lakše. Dakle najpotrebnije je nastaviti raditi na sebi, biti strpljiv i ne odustajati.

Jeste li zadovoljni onime što radite? Jeste li nailazili na neke izazove i/ili poteškoće tijekom svog rada u ovom području?

Vrlo kratko, ako je to što radite nešto što vas stvarno zanima, rijetko ćete posao vidjeti kao posao, ali uvijek će biti izazova i poteškoća. Uvijek će biti novih projekata, klijenata, stvari za naučiti i problema za rješavati.

Što Vam je najviše pomoglo tijekom studija da se odlučite kojim putem želite krenuti u struci u kojoj je toliko raznih mogućnosti zapošljavanja?

Već sam spomenuo, ali katalog studija je konstruiran tako da se upoznate s različitim dijelovima struke i na kraju se pronađete u nečemu. U nadi da pak što prije pronađete to nešto, tu su profesori kojima je stvarno stalo do svojih studenata. Zaista velik broj profesora na studiju stvarno izlazi ususret i želi pomoći svojim studentima izvan onoga što su obvezni raditi, nešto što iz osobnog iskustva i priča drugih znam da je luksuz koji nemaju studenti svakog fakulteta. Neću

nikoga imenovati, ali pošto pričamo pretežito o IT-u, posebno ću pohvaliti profesore koji drže kolegije vezane za informacijske tehnologije. Postoje profesori koje studenti kao pojedinci ili vole ili ne podnose, ali ono što im nitko ne može opovrgnuti, jest da su uvijek spremni ne samo pomoći već i gurati naprijed ako vide i najmanji znak želje i truda.

Naposljetku, imate li kakav savjet za studente IT-a koji bi se željeli okušati u ulozi developer-a u struci?

Dosta toga sam napisao kroz prošle odgovore. Čak i u kontekstu developer-a, to je širok pojam. Proučite što IT nudi i što vam se čini kao potencijalno najinteresantnije područje. Nikad nije kasno promijeniti interes, ali isprobajte sve što vam se čini

zanimljivo. Pretražite što je početniku u tom specifičnom području potrebno i počnite s osnovama. Dajte do znanja profesorima koji su zaduženi za taj dio da ste zainteresirani za potencijalne prakse i projekte. Iskoristite svaku priliku koja vam se pruža dok studirate. Idite na događaje i konferencije koje vam se nude preko fakulteta ili na koje naletite na društvenim mrežama; nikada ne znate što ćete naučiti i koga ćete upoznati (plus, uvijek se jede i pije). Upoznat ćete ne samo druge ljudе iz IT scene i potencijalno buduće poslodavce već i vaše kolege s drugih godina jer za sve nejasnoće i pitanja koja imate, a koja ne želite ili ne možete pitati profesore, možete pitati starije generacije.

*Intervju obavila:
Izabel Zdravčević*

